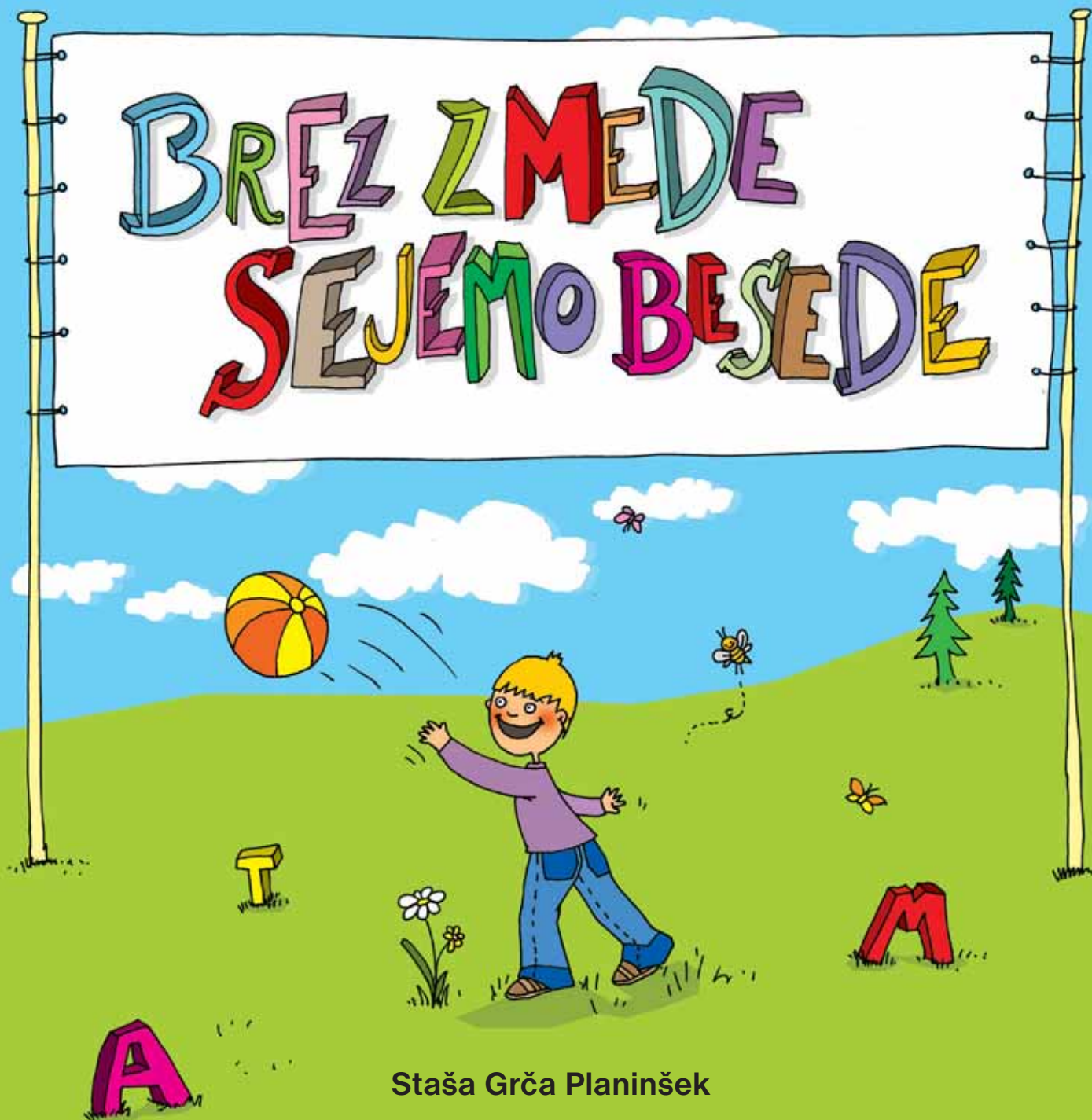

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

BREZ ZMEDE
SEJEMO BESEDE

Staša Grča Planinšek

Slovenščina

Učbenik za 5. razred
osnovne šole

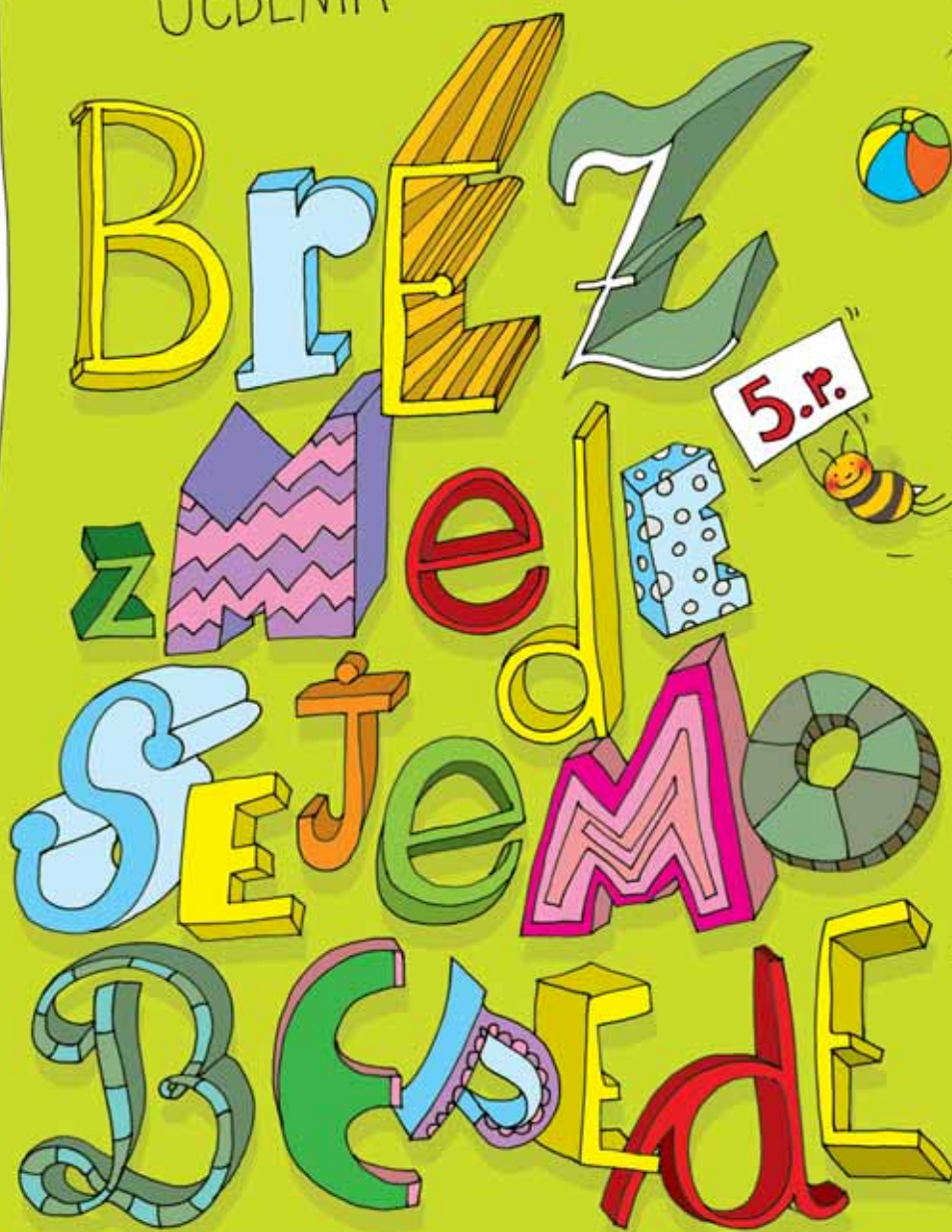
Prilagojeni izobraževalni program
z nižjim izobrazbenim standardom

Z

K

UČBENIK

ZA 5. RAZRED

STAŠA GRČA PLANINŠEK

Brez zmede sejemo besede

Učbenik za slovenščino za peti razred osnovne šole

Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom

Elektronski vir

Avtorica: **Staša Grča Planinšek, prof.**

Ilustratorka: **Saša Kerkoš**

Strokovni pregled: **dr. Dora Jelenc, mag. Mirjam Podsedenšek, Danica Ujc**

Jezikovni pregled: **Alenka Kozinc, prof.**

Urednici: **mag. Darinka Ložar in Maša Kodrič**

Oblikovanje: **Grafični studio Zenit, Borut Ivanišević in Žiga Valetič**

Prelom: **Birografika Bori, d.o.o.**

Podatki o prvi izdaji gradiva – elektronsko gradivo na CD-ju:

Izdal in založil: **Zavod Republike Slovenije za šolstvo**

Predstavnik: **mag. Gregor Mohorčič**

Ljubljana, 2010

Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje je na svoji 136. seji dne 21. 10. 2010 na podlagi 25. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 115/03-ZOVFI-UPB3) in 15. člena Pravilnika o potrjevanju učbenikov (Ur. l. RS, št. 57/06) sprejel sklep št. 6130-1/2010/204 o potrditvi učbenika Brez zmede sejemo besede, učbenika za 5. razred osnovne šole – prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom.

Učbenik je izdan s finančno podporo Ministrstva za šolstvo in šport.

© Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2010

Vse pravice pridržane. Brez založnikovega pisnega dovoljenja gradiva ni dovoljeno reproducirati, kopirati ali kako drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako na mehanske (fotokopiranje) kot na elektronske (snemanje ali prepisovanje na kakršen koli pomnilniški medij) oblike reprodukcije

VSEBINA

1. JEZIK	9
Govorimo in pišemo slovensko	10
2. SPORAZUMEVANJE	13
Nebesedno sporazumevanje	14
Besedno sporazumevanje	16
Pisno sporazumevanje	17
Telefoniramo	18
Telefonski imenik	21
3. BESEDA	23
Bogastvo jezika je v besedah	24
Besede so iz glasov oziroma črk	25
Besede lahko delimo	28
Pomen besed	29
Sestavimo nove besede	31
Nasprotje in enakost	33
Podpomenke, nadpomenke	35
4. KDO ALI KAJ MI NAGAJA?	37
Gremo v Portorož	39
Lisica Mica	40
Smrkavi Lukec	42
Pravlica ali pravljica?	43
Jaz s tabo, ti z mano	44
V soboto gremo v Mursko Soboto	45

5. SEM PRAV NAPISAL? 47

Velika začetnica 48

Vejica 52

Kdaj napišem vejico? 53

6. ČEZ NOGOMET GA NI 55

Povedi, končna ločila 56

Lisjak Lisar 57

Pohod na Blegoš 58

Au!!! 61

7. SVET OKROG NAS 63

Na obisku pri dedku 64

Hiša 66

Bil sem majhen – bom velik 67

Kaj počneta Maja in Nejka? 71

8. SPOROČAM TI 73

Vse najboljše! 74

Iskrene čestitke 76

Dobra zabava 78

Mamin sladoled 79

Piši mi! 81

Ej stric, je kaj novic? 83

Pridni Gašper 85

9. PRIPOVEDUJEMO, OPISUJEMO 89

Dan odprtih vrat 90

Pa saj ne more biti res! 94

Strip 96

Maša 98

Rjavi medved 100

Šmarnica 104

Fotoaparati 106

Lepo pozdravljen!

Če kdaj ne bo šlo ravno lahko, se spomni, kako si se učil voziti kolo. Kolikokrat si padel, se pobral, spet padel in se kljub potolčenim kolenom vozil naprej. In zdaj zagotovo znaš voziti kolo!

S šolo je podobno. Vse bo v redu, če si boš zapomnil **10 ČEBELJIH PRAVIL.**

1. Če kdaj česa ne boš razumel ali boš želel dodatno razlago o nečem, kar te zelo zanima, TAKOJ VPRAŠAJ UČITELJA/UČITELJICO.
2. Če si bolj počasen, BODI VZTRAJEN.
3. Če si prehitel, UMIRI SE, pet stvari naenkrat se ne da narediti dobro.
4. DOBRO POSLUŠAJ, zato so ti zrasla ušesa, saj jih sicer ne bi potreboval.
5. Glej, kaj se dogaja, ŠIROKO ODPIRAJ OČI, videl boš vedno več, bolje in dlje.
6. POGOVARJAJ SE in izvedel boš cel kup stvari, ki ti bodo prišle prav.
7. Kadar boš potreboval POMOČ, PROSI zanjo, kadar bo sošolec potreboval pomoč, MU POMAGAJ.
8. Bodi VESEL, smej se, v šoli se lahko zgodi nešteto smešnih stvari.
9. NIČESAR SE NE BOJ, učitelji že dolgo nimajo več palic.
10. KAKRŠEN BOŠ TI DO DRUGIH, TAKŠNI BODO DRUGI S TEBOJ.

Legenda:

Zapomni si!

Zanimivost!

Delo v dvojicah

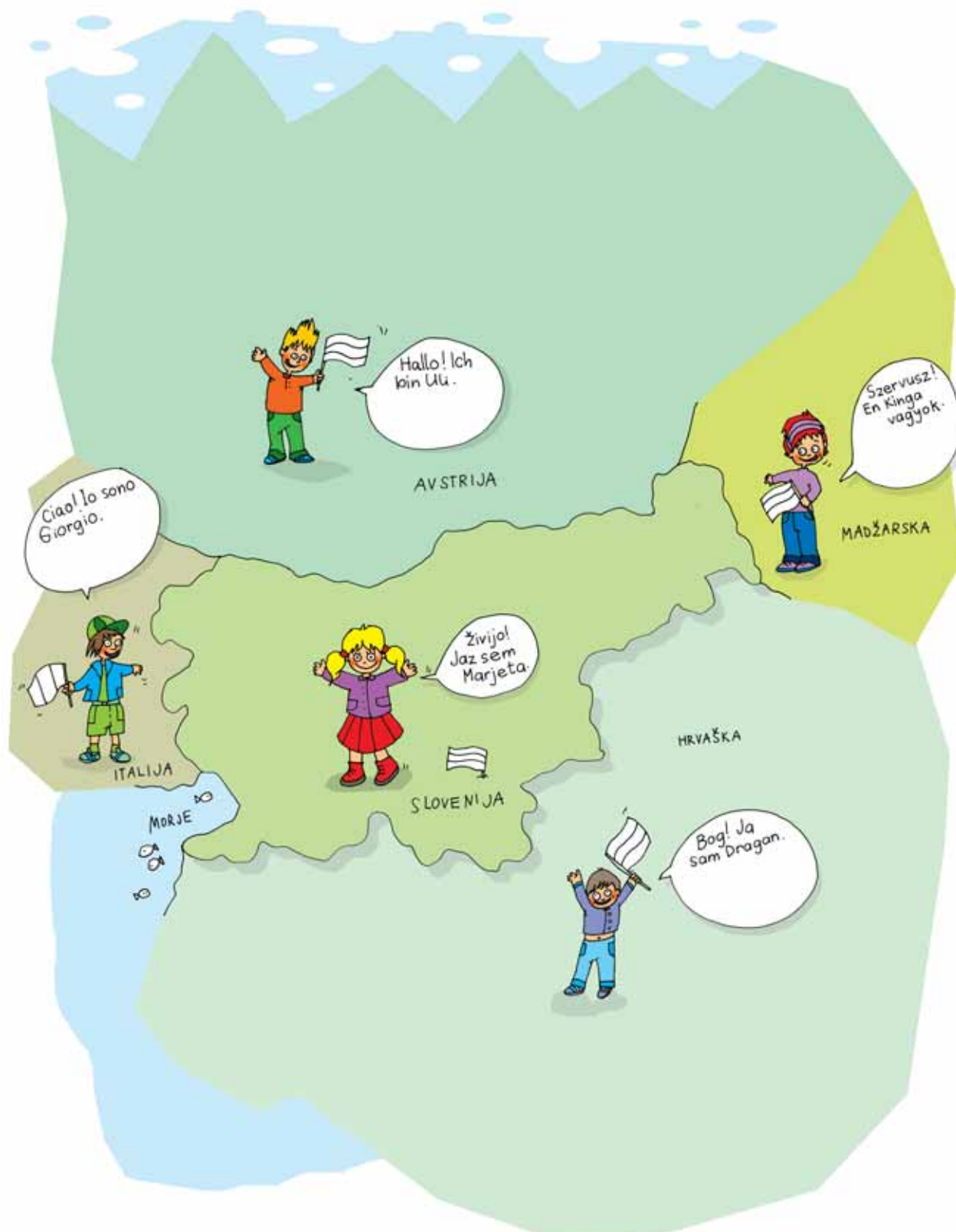
Za bistre glavice!

Delovni zvezek

POZDRAVLJENI!

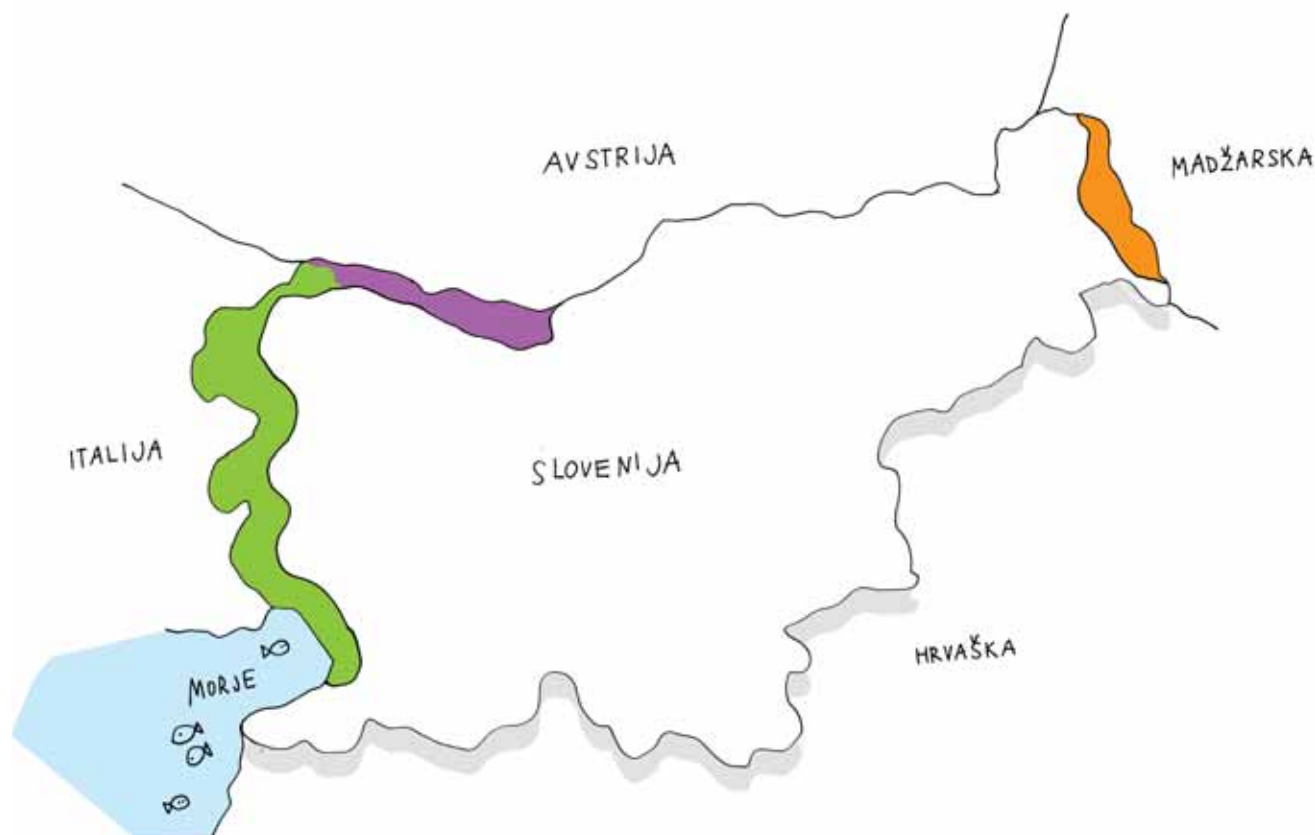
Morda veš, katere jezike govorijo dečki in deklice na sliki? Morda tudi veš, zakaj so predstavljeni prav ti jeziki?

1. JEZIK

GOVORIMO IN PIŠEMO SLOVENSKO

Slovenija ima štiri sosede: Avstrijo, Madžarsko, Hrvaško in Italijo. Le v Sloveniji govorimo slovenski jezik. V Avstriji govorijo nemško, na Madžarskem madžarsko, na Hrvaškem hrvaško, v Italiji pa italijansko.

Imena jezikov pišemo z malo začetnico,
imena držav pa z veliko začetnico.

Zapomni si!

Naš **MATERNI JEZIK** je slovenščina. To je jezik, v katerem slovenski starši govorijo s svojimi otroki. To je **prvi jezik**, ki se ga otroci naučijo. Pravimo mu tudi **MATERNI JEZIK**.

Zanimivost!

TUJ JEZIK je jezik, ki se ga učimo poleg maternega jezika. Rečemo mu tudi **DRUGI JEZIK**.

SLOVENSKI KNJIŽNI JEZIK je jezik, ki je za nas vse enak, tako v besedi kot v pisavi. Knjige, članki, revije – vse je zapisano v knjižnem jeziku. Tudi v vseh ustanovah (v šoli, trgovini, na pošti, v bolnišnici ...) govorimo knjižno.

NEKNJIŽNI JEZIK pa je naš vsakdanji jezik, ki ga govorimo doma ali s prijatelji. Včasih je lahko kar precej drugačen od knjižnega jezika.

1. Preberi primer v knjižnem jeziku.

Mama in babica gresta vsako jutro v trgovino po kruh in žemljice. Jaz medtem skuham čaj. Manca, moja mlajša sestra, pa gre k sosеду kmetu po mleko.

Povej zgornje povedi v neknjižnem jeziku.

2. Ali si že bil v kakšnem kraju v Sloveniji, kjer nisi razumel govora domačinov? Oglej si strip.

V Sloveniji imamo veliko **NAREČIJ**, ki se med seboj zelo razlikujejo. Vsaka pokrajina ima svoje narečje. Pravzaprav poznamo kar okoli petdeset narečij. Že pozdrav je lahko povsem drugačen, npr.: čao, živijo, zdravo, ojla ...

3. Pogovori se z učiteljico in sošolci.

1. Kako govori učitelj v razredu, ko nekaj razlaga?
2. Zakaj so tudi tvoji učbeniki napisani v knjižnem jeziku?
Zakaj niso učbeniki napisani v narečju?

NEBESEDNO SPORAZUMEVANJE

1. Oglej si slike. Povej, kaj se dogaja na slikah.

1. Kaj sporočajo otroci na slikah?
2. So osebe morale kaj povedati, da si razumel, kaj sporočajo?
3. Iz česa si to razbral?

Z **NEBESEDNIMI SPOROČILI** sporočamo svoje občutke (jezo, strah, veselje, žalost, začudenost ...), ki jih kažemo s telesno govorico. Poleg tega so nebesedna sporočila tudi **ZVOČNA** (hupanje) ali **BARVNA** (semafor). Z njimi lahko sporočamo tudi prepovedi in zapovedi.

Zapomni si!

2. Poglej spodnje znake in povej, kaj pomenijo.

Sporočamo pa ne le s slikami, ampak predvsem z **BESEDAMI**. Z njimi lahko povemo ali napišemo vse, kar želimo sporočiti.

BESEDNO SPORAZUMEVANJE

1. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

Maj je dobil dve sestrici. Iz šole je tekel k prijatelju Anžetu, da mu sporoči veselo novico.

Maj: Anže, moja mami je rodila dvojčici!

Anže: Joj, to bo pa pestro pri vas.

Maj: Komaj čakam, da ju vidim!

1. Koliko sogovorcev najdeš v zgornjem pogovoru?
2. O čem se pogovarjata Maj in Anže?
3. Kdo je dobil sestrici?
4. Ali bi bil ti tudi vesel sestrice ali bratca?

PISNO SPORAZUMEVANJE

1. Preberi in odgovori.

Tine nikakor ni mogel najti brata Uroša. Zelo se mu je že mudilo na tekmo. Zato je pustil Urošu sporočilo kar na listu, ki ga je nalepil na vrata kuhinjske omarice.

1. Katera sporočila se ti zdijo razumljivejša? Govorna (ustna) ali pisna? Utemelji.
2. Kako se ti najpogosteje sporazumevaš?

TELEFONIRAMO

Pogovarjamo se vedno več in več. Lepo se je pogovarjati, vendar pretiravati le ni treba. Dolgi pogovori s prenosnimi telefoni škodijo našim ušesom in tudi možganom.

1. Preberi telefonska pogovora.

KNJIŽNIČARKA: Prosim?

ROK: Dober dan, Rok pri telefonu.

KNJIŽNIČARKA: Kaj želiš, Rok?

ROK: Izposodil bi si Piko Nogavičko.

KNJIŽNIČARKA: Žal je izposojena.

ROK: Mi jo lahko rezervirate?

KNJIŽNIČARKA: Seveda, nič lažjega.

ROK: Najlepša hvala, nasvidenje.

KNJIŽNIČARKA: Nasvidenje.

KNJIŽNIČARKA: Prosim?

TINE: A maš Piko Nogavičko?

KNJIŽNIČARKA: Kdo pa kliče?

TINE: A ... a ... a je sposojena?

KNJIŽNIČARKA: Mi, prosim, poveš, kako ti je ime?

TINE: Ah, zihr ni nč!

KNJIŽNIČARKA: Halo, prosim?!?

V prvem in drugem pogovoru poišči pozdrav, predstavitev in pozdrav po končanem pogovoru. Odgovori na vprašanja.

1. Kateri jezik je uporabljal **Rok** v prvem pogovoru – knjižni ali neknjižni? Je knjižničarko vikal ali tikal?
2. Kako se je pogovarjal? Je bil vljuden ali nevljuden?
3. Se je predstavil?
4. Ali je pozdravil?
5. Se je poslovil?
6. Kako se je **Tine** pogovarjal s knjižničarko? Je uporabljal knjižni ali neknjižni jezik?
7. Se je predstavil?
8. Ali je pozdravil?
9. Se je poslovil?
10. Kaj te pri tem pogovoru moti?

Zapomni si!

Z vsemi ljudmi, tudi s starši, sorodniki in z vrstniki se pogovarjamo vljudno. Z odraslimi, ki jih ne poznamo dobro, se pogovarjamo v **KNJIŽNEM** jeziku in jih **VIKAMO**. S sošolci in prijatelji se pogovarjamo prijazno, vikamo jih pa ne. V pogovoru z njimi uporabljamo **POGOVORNI (NEKNJIŽNI)** jezik.

2. S sošolci zaigrajte nekaj telefonskih pogovorov.

- Povabi babico na obisk.
- Prosi sošolca za pomoč pri domači nalogi.
- Mama te ne pusti na tekmo.

TELEFONSKI IMENIK

1. Se še spomniš nekaterih **NUJNIH** števil, ki jih nikakor ne smeš pozabiti? Najdemo jih na prvi strani telefonskega imenika.

Slovarček:

- **OČIVIDEC** je človek, ki je videl nesrečo.
- **KRIMINALNO DEJANJE** je kraja, rop, vlom, umor ...

Ob klicu poveš:

KDO kliče,

KAJ se je zgodilo,

KJE se je zgodilo,

KDAJ se je zgodilo,

KOLIKO je ponesrečencev,

KAKŠNE so poškodbe,

KAKŠNO pomoč potrebuješ.

3.
BESEDA

BOGASTVO JEZIKA JE V BESEDAH

1. Narisani so različni predmeti. Preberi imena narisanih predmetov.

voda

telefon

stol

ključ

ura

kruh

1. Ali so vsi narisani predmeti pravilno poimenovani?
2. Kateri je poimenovan pravilno?
3. Napačno poimenovane predmete poimenuj pravilno.

Vsak predmet ima svoje ime, za katerega smo se dogovorili.
To nam omogoča, da vsi enako razumemo, kar povemo.

BESEDE SO IZ GLASOV OZIROMA ČRK

GLASOVE IZGOVORIMO, ČRKE NAPIŠEMO

1. Še znaš abecedo? Povej jo glasno, lahko jo tudi zapišeš.

2. Odgovori na naslednja vprašanja.

1. Iz katerih črk je sestavljena beseda K O S T A N J?
2. Koliko črk ima beseda M I L O, koliko pa beseda P R E S T R A Š E N O S T?
3. Katera črka je nabolj pogosta v besedi HOPSASATRALALA?
4. Ustno dodaj prvo črko/glas. Kaj si povedal?
_ES _ES _ES _ES
5. Dodaj črko, ki manjka. Nato besede preberi.
_IZA _OLA N_GA S_OL
M_MA LI_ONA AB_C_DA

Rešitve 4. in 5. vprašanja prepiši v zvezek.

2. Nekatere črke oziroma glasovi nam veliko povedo, četudi jih izgovarjamo same. Poglej sličice in povej, katere črke/glasovi so to.

3. Glasno preberi besedilo.

Sosedov Iztok hodi že v srednjo šolo. Vsako soboto vzame svoj nahrbtnik in gre v hribe ali pa v gozd na svež zrak.

Prejšnjo soboto je šel s psom v gozd in ga tam izpustil. Pes, ne bodi len, je zavohal srnjad in jo takoj ucvrl, kolikor so ga nesle noge. Iztok je stekel za njim, ga vabil in klical, pes pa nič. Domov se je pes vrnil šele pozno zvečer. Iztok je bil seveda že doma in ga je močno okregal.

Potem pa je mama okregala njega: »Saj si ti kriv, zakaj si ga pa izpustil!«

»Ampak večerje pa ne bo dobil,« je rekel Iztok.

»Ti pa tudi ne,« je rekla mama in mu odnesla večerjo z mize.

**Kako si izgovoril spodaj napisane besede?
Tako, kot so napisane, ali kako drugače?
Če si jih izgovoril drugače, povej kako.**

SOSED	IZTOK	GOZD
SRNJAD	NAHRBTNIK	ZAVOHAL
UCVRL	KRIV	

BESEDE LAHKO DELIMO

Torto lahko razrežemo na več delov. Enako lahko naredimo tudi z besedami. Ko jih »režemo«, jih **DELIMO NA ZLOGE**.

Besede imajo lahko **DVA ZLOGA**.

ŽO – GA MI – ZA HI – ŠA ŠO – LA RO – SA

Besede imajo lahko **TRI ZLOGE**.

BA – NA – NA JA – BOL – KO LI – MO – NA

Imamo pa tudi besede, ki jih delimo na **VEČ ZLOGOV**.

PO – MA – RAN – ČA ŽI – TA – RI – CE RO – PO – TAR – NI – CA

Nekatere besede pa imajo **SAMO EN ZLOG**.

LUČ MIŠ PRT MOČ KRT VRT

POMEN BESED

1. Preberi besedilo.

Lukčeva mama kuha kosilo. Pripravlja zrezke, za prilogo pa bo skuhala bučke v omaki. Ker so buče še na vrtu, prosi Lukca: »Lukec, pojdi na vrt in mi prinesi tri buče!«

»A to so tiste oranžne stvari, ki rastejo v zemlji?« vpraša Lukec.

»O, ti moja buča,« pravi mama. »Pridi, greva skupaj pogledat, kakšne so te buče.«

2. Odgovori na vprašanja.

1. Na kaj je mislila mama z besedo buča v primeru, ko je prosila Lukca, naj gre na vrt ponjo?
2. Na kaj je mislila, ko je Lukcu rekla »O, ti moja buča«?
3. Ali z besedo buča lahko poimenuješ še kaj?

Besede vedno nekaj **pomenijo**. So besede, ki imajo le **EN POMEN**, to so **ENOPOMENKE**. Nekatere pa imajo **VEČ POMENOV**, zato so **VEČPOMENKE**.

Zanimivost!

4. Povej, kaj pomenita besedi čaj in banana.
5. Poskusi besedama čaj in banana poiskati še kakšen pomen? Si ga našel?
6. Skupaj z učiteljem pogledita in poiščita še kakšno besedo le z enim pomenom in besedo z več pomeni.
7. Premisli in povej, kaj vse lahko pomeni beseda JEZIK.

SESTAVIMO NOVE BESEDE

1. Preberi.

Majina mama zelo rada kuha in peče. Danes je zamesila testo za kruh. Ko je testo lepo naraslo, ga je začela valjati in se kar naenkrat odločila, da ne bo spekla štruce kruha, ampak bo iz testa naredila žemljice, štručke in rogljiče.

Črke abecede so podobne testu. Iz njih lahko napravimo kar nekaj »štruc« in še veliko več »žemljic, štručk in rogljičev«, torej cel kup besed, dolgih in kratkih.

Iz črk **dolgih besed** lahko naredimo več **kratkih besed**.

Nove besede lahko sestavimo s **premeščanjem črk** določene besede. Novonastale besede imajo povsem nov pomen.

Poglej si primer.

Iz črk besede STOLPNICA lahko sestavimo nove besede: sto, stolp, las, stopnica, lipa, stol, poln, sol, nil ...

Te besede nimajo z besedo stolpnica po pomenu nič skupnega.

Tudi s premeščanjem črk v besedi TELEVIZIJA nastanejo nove besede z novim pomenom. Poskusita s sošolcem, kdo bo našel več novih besed.

Reši naloge v delovnem zvezku.

Delovni zvezek

NASPROTJE IN ENAKOST

1. Preberi.

Ana je bila **vesela** novega kolesa, a hkrati tudi **žalostna**, ker ga ni znala voziti.

Dedek je **star** gospod, vnukinja pa **mlada** deklica.

Moj sosed **prijazno** pozdravi mojega psa, Runo pa nanj vedno **neprijazno** laja.

2. Ustno dopolni povedi in jih prepíši v zvezek.

Jaz sem vedno priden, Miha pa vedno _____.

Moji čevlji so novi, tvoji pa _____.

Naš pes je že star, vaš pa še čisto _____.

Tvoj sladoled je dober, moj pa _____.

Sosedova hiša je velika, naša je _____.

Miha je zdrav, Jaka pa _____.

Podčrtane besede so si po pomenu nasprotne.
Pravimo jim **PROTIPOMENKE**.

3. Primerjaj povedi med seboj.

Anka je **brž** pobrala kruh, ki je ležal na tleh.

Anka je **hitro** pobrala kruh, ki je ležal na tleh.

Nasvidenje, se je poslovila Neva od **očeta**.

Adijo, se je poslovila Neva od **očka**.

Sosedov **kuža** je zalajal.

Sosedov **pes** je zalajal.

Besedam, ki so po pomenu enake, rečemo
SOPOMENKE.

Primer: **ROŽI** rečemo tudi **CVETLICA**.

Zanimivost!

PODPOMENKE, NADPOMENKE

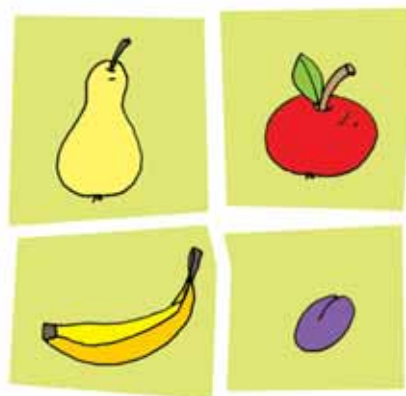
1. Preberi.

Tanja, Marjan in Tadeja so odšli po nakupih. Tanja je odšla na tržnico, Marjan in Tadeja pa sta šla v trgovino.

Tanja je na tržnici v košaro naložila sadje. Kupila je hruške, banane, jabolka in slive.

SADJE

hruška, jabolko, banana, sliva

Marjan je obiskal trgovino z igračami. Kupil je monopoli, karte in žogo.

IGRAČE

karte, igra monopoli, žoga

Tadeja pa se je v trgovini z oblekami posvetovala s prodajalko, saj je želela kupiti več stvari. Kaj misliš, da je kupila?

SADJE pomeni banane, jabolka, hruške ... Kartam, žogi in družabni igri monopoli pravimo IGRAČE. Tudi pod besedo OBLAČILA se skrivajo pulover, krilo, hlače ...

Besede, ki poimenujejo več stvari, imenujemo **NADPOMENKE** (npr. beseda SADJE). Besede, kot so sliva, hruška, jabolko, pa so **PODPOMENKE**, saj označujejo le eno vrsto sadja.

SADJE

NADPOMENKA

jabolko

hruška

sliva

PODPOMENKE

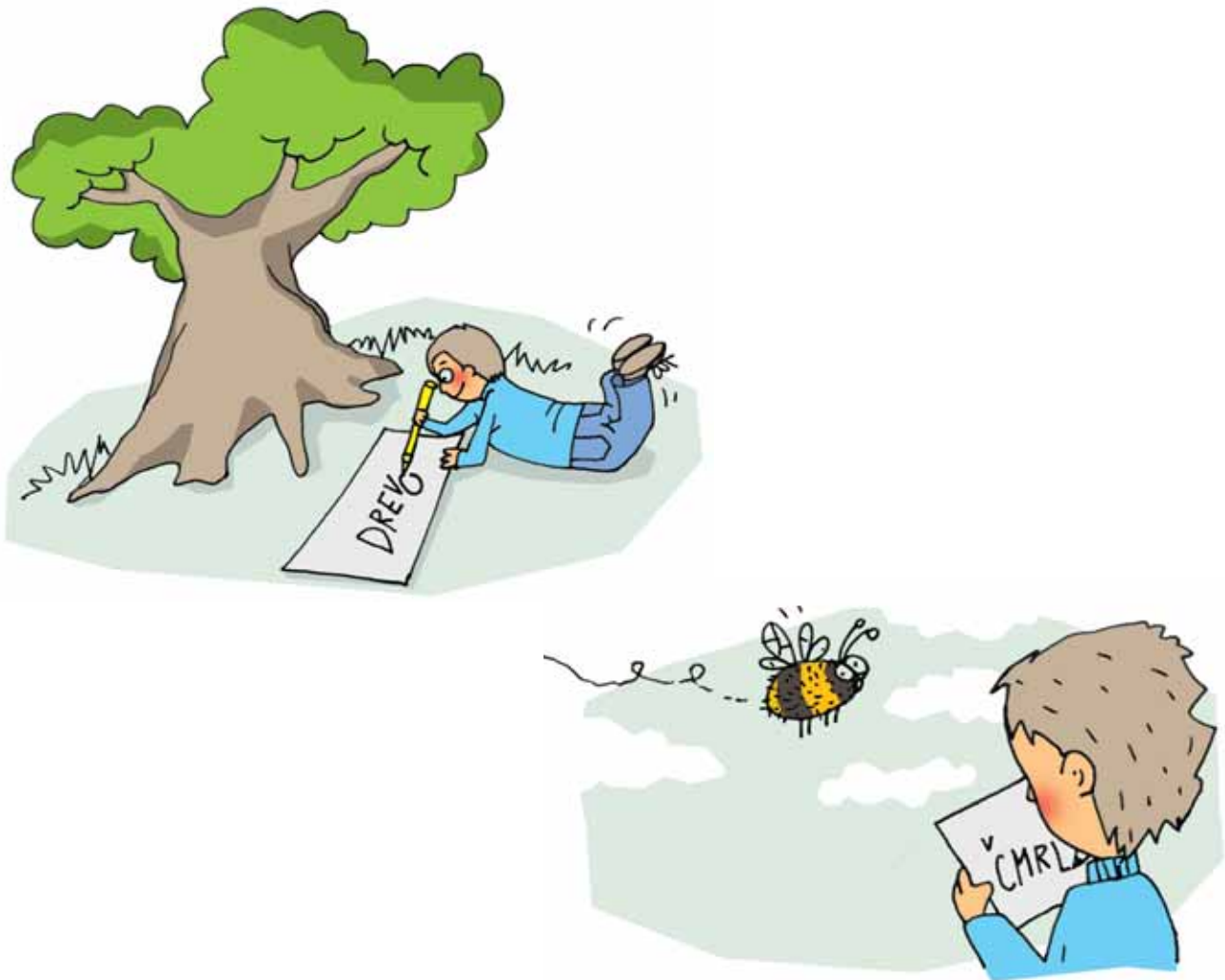
4.

KDO ALI KAJ MI NAGAJA?

V naši abecedi so črke, ki nam nagajajo ali pa mi nagajamo njim, saj jih večkrat izgovorimo drugače, kot pa napišemo.

Največkrat je tako, da slišane oziroma izgovorjene glasove v besedi tudi zapišemo.

1. Ali je deček izpustil kakšno črko v besedi DREVO? Kaj pa v drugi besedi?
2. Kako bi si lahko pomagal?

GREMO V PORTOROŽ!

BESEDA »V«

1. Glasno preberi.

V nedeljo gremo na izlet **v** Portorož. Tam je lepo, najlepše je **v** marini. Enkrat sem **v** čolnu videl ribiča, ki je **v** mrežo ujel majhnega morskega psa in je bil zato zelo ponosen. Rad bi živel na morju, kjerkoli, **v** Kopru, Izoli ali Piranu, **v** Portorožu pa ne, je preveč turistov.

1. Si bil pozoren na izgovor črke V?
2. Kako si jo izgovoril? Kot U ali kot V?
3. Si jo izgovarjal skupaj z besedo ali narazen?

Besedica **v** nakazuje **gibanje v nekaj** ali **nekam**:
v šolo, **v** kino, **v** posodo, **v** stroj, **v** brlog, **v** predal,
v vodo. Črko **V** izgovorimo skupaj z besedo.
 Slišimo jo kot **U**. **U** izgovorimo tudi, kadar je črka
V na koncu besede (npr. **domov**).

Zapomni si!

LISICA MICA

BESEDA »IZ«

1. Preberi in odgovori na vprašanja.

Če si kdaj zašel **v** gozd in zagledal dvoje bleščečih oči, ki so mežikale **iz** brloga, si najbrž srečal lisico Mico. Mica se vsako noč **iz** svoje lisičje luknje poda na lov, saj mora poleg sebe nahraniti tudi mladičke. Ti so še premajhni, da bi odšli **iz** toplega zavetja doma. **V** njem morajo ostati tako dolgo, dokler ne bodo dovolj veliki in močni. Kadar so zelo lačni in jim **v** želodčkih glasno kruli, se lisica Mica **iz** gozda poda na polja ali celo **v** vasi. Kokoške **iz** kokošnjaka so namreč prava poslastica za lisičke, kot je Mica.

1. Kje živi lisica Mica?
2. Kam se poda vsak večer?
3. Zakaj mora vsak večer na lov?
4. Kdaj bodo lisičji mladički lahko zapustili brlog?
5. Poznaš še kakšno žival, ki se prehranjuje ponoči?

2. Glasno preberi.

Obleka je **v** omari.

Vzela jo bom **iz** omare.

Knjigo imam **v** torbi.

Vzel jo bom **iz** torbe.

Oče je **v** kuhinji.

Oče bo prišel **iz** kuhinje.

Kadar želimo nekaj vzeti iz nečesa (iz nekega prostora), to zapišemo in izgovorimo z besedo **IZ**.

Zapomni si!

Reši naloge v delovnem zvezku.

SMRKAVI LUKEC

ČRKI »L« IN »U«

1. Preberi.

Lena je hitro hodila, mali bratec Lukec je tekel za njo. Kmalu se je utrudil, zgrudil se je na tla in rekel: »Nesla me boš ali pa bom tu sedel in jokal, in bom imel poln nos, robčka pa nimam!«

2. Preberi črko L v besedah. V prvem stolpcu je črka L na začetku ali v sredini besede. V drugem stolpcu je črka L na koncu besede. **Bodi pozoren na izgovorjavo črke na koncu besede.**

Lena	tekel
hodila	utrudil
tla	zgrudil
nesla	rekel
mali	sedel

Kako si prebral črko L v prvem stolpcu?

Kako v drugem stolpcu?

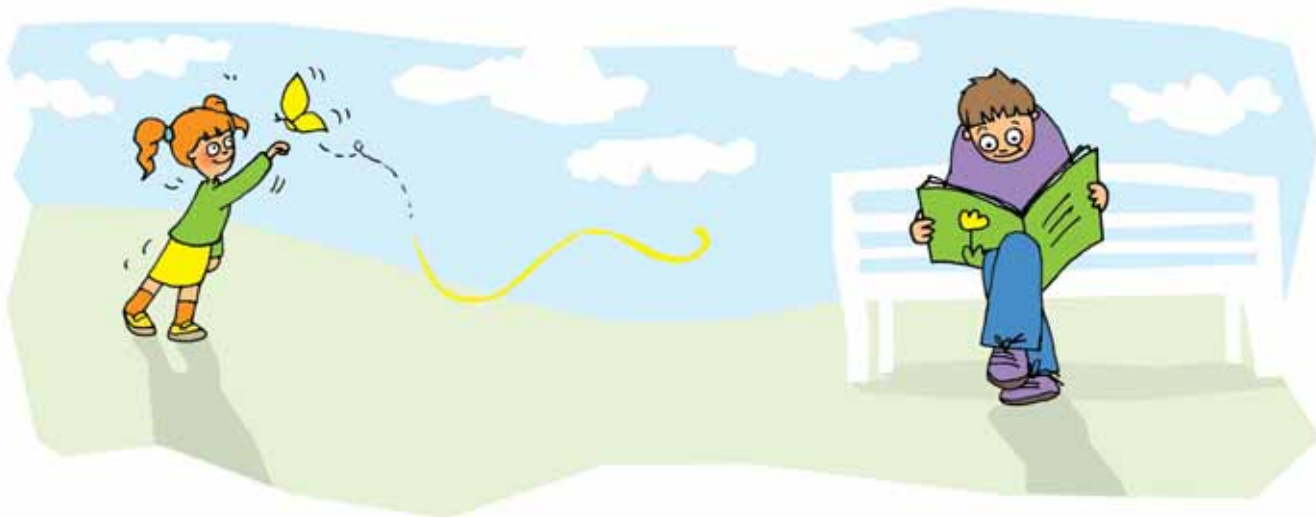
Če je **L** na koncu besede, ga slišimo in izgovorimo kot **U** (npr. stol).

Zapomni si!

PRAVLICA ALI PRAVLJICA?

»LJ« IN »NJ«

1. Preberi besedilo. Bodi pozoren na zapis podčrtanih besed.

Manja opazuje pisanega metula. Za domačo nalogo mora napisati domišlisko pravlico o Metulčici. Jaz pa uživam. Berem knigo o ludeh Afrike. Do konca mi manka še ena stran.

1. Ali so podčrtane besede napisane pravilno?
2. Kako bi morale biti zapisane?
3. Katera črka manjka?

Besedilo pravilno prepisi v zvezek.

Reši naloge v delovnem zvezku.

Čim več vaj boš naredil, tem lažje ti bo šlo!

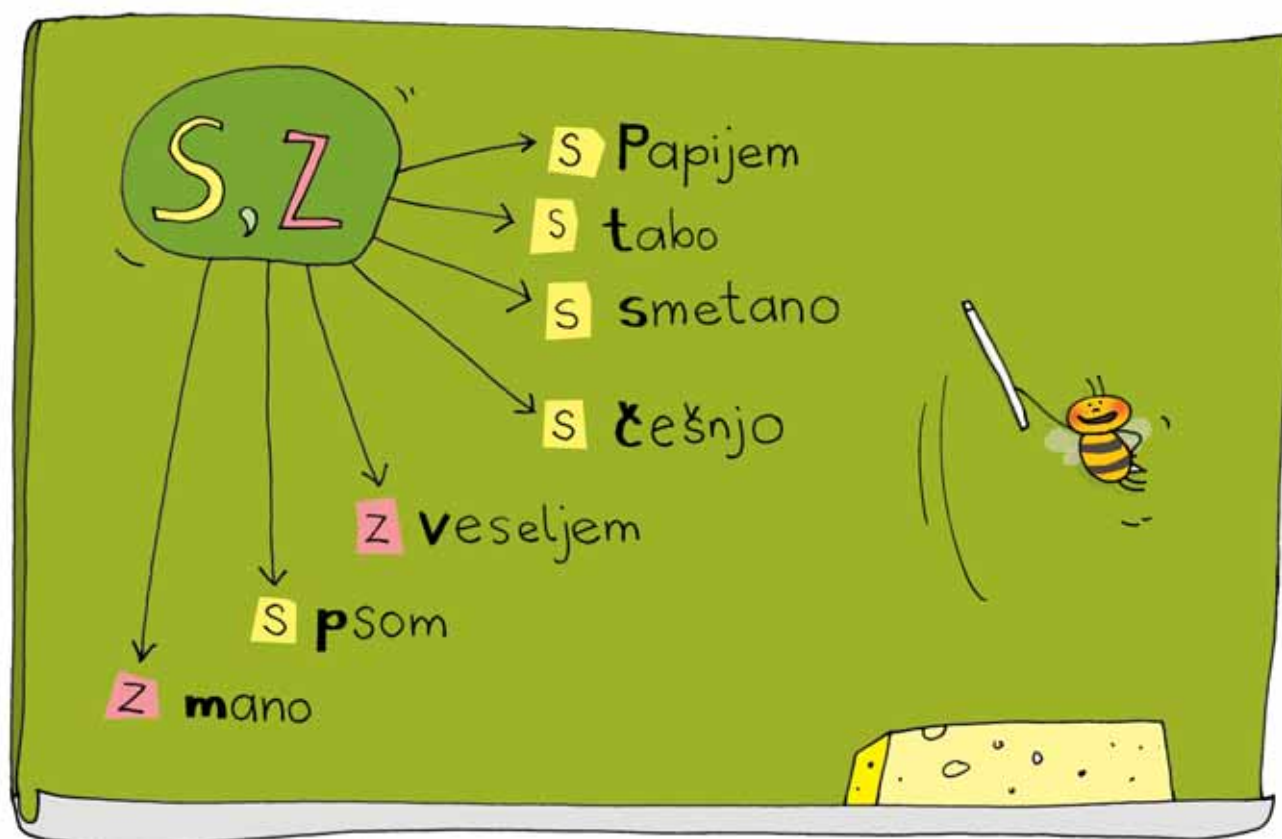
Delovni zvezek

JAZ S TABO, TI Z MANO

BESEDI »S« IN »Z«

1. Preberi.

Aljažev očka je slaščičar. Ob sobotah ga Aljaž vedno obišče **s** psom Papijem. Oba imata namreč zelo rada slaščice. Aljaž bi vsak dan jedel tortice **s** smetano, Papi pa ima raje čokoladne bonbone **s** češnjami. Papi ve, kdaj je sobota. Takrat, ko Aljaž zavpije: »Papi, greš **z** mano?«, hiti in laja, da je joj. Aljažu se včasih zazdi, da Papi laja: »**S** tabo grem, seveda grem **s** tabo! **Z** veseljem!!«

2. Povej, kako je prav.

z/s mamó

z/s teboj

z/s hroščem

z/s knjigo

z/s učiteljico

z/s bratom

z/s svinčnikom

z/s Katarino

z/s pesmijo

Pazi! Z in S izgovorimo skupaj z naslednjo besedo, npr. »zAlenko«, »sTinko«.

Zapomni si!

V SOBOTO GREMO V MURSKO SOBOTO NAGLAS

1. Vijolične in oranžne besede preberi enako.

V **soboto** gremo v Mursko **Soboto**.

Poleti sem bil na morju. Tam je tako lepo, da človek kar **poleti**.

Samo je želel priti, **samo** ne tako zgodaj.

Zlagal se je, da je **zlagal** drva.

Se čudno sliši? Celo smešno, kajne?

Preberi sedaj besede tako, da jih pravilno naglasiš.

Kaj pomenijo vijolično napisane besede? Kaj pomenijo oranžno napisane besede?

sobota

Sobota

poleti

poleti

Samo

samo

zlagal

zlagal

Če besedam, ki se enako napišejo, spremenimo naglas, pomenijo nekaj čisto drugega, npr. kolo – kolo.

Zanimivost!

Reši nalogi v delovnem zvezku.

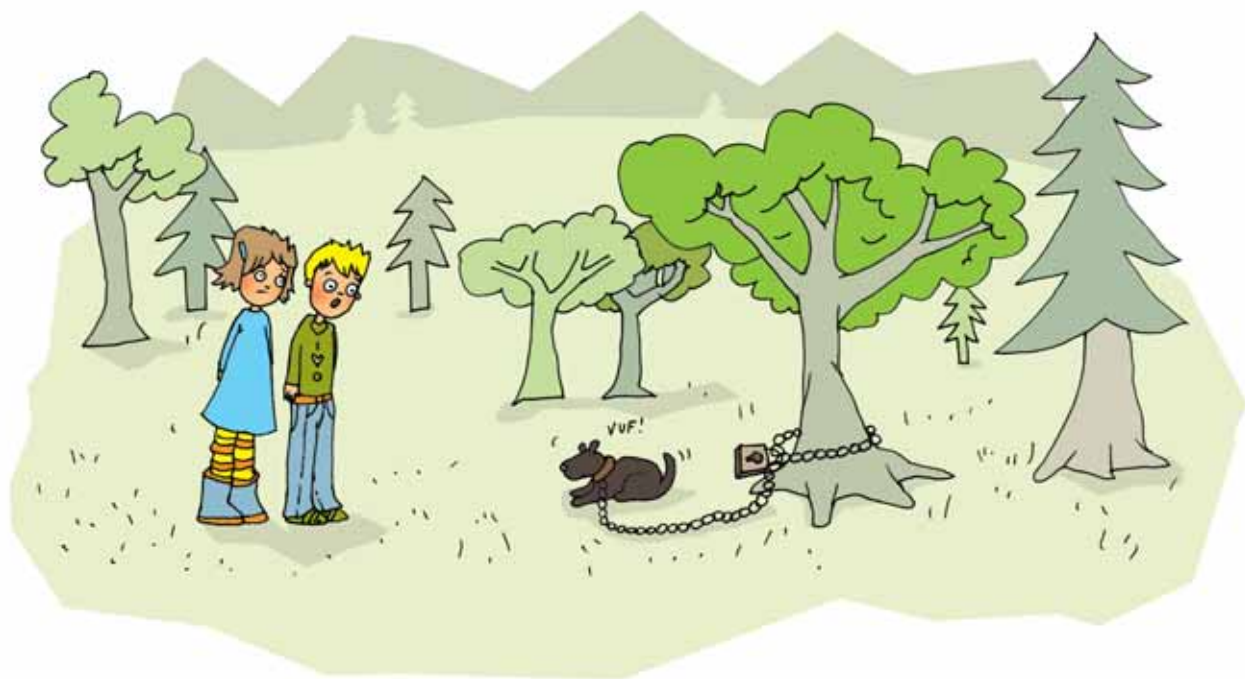
Delovni zvezek

5.
SEM PRAV NAPISAL?

VELIKA ZAČETNICA

1. Preberi zgodbico o psičku Neru.

Blaž in **A**na sta na **R**ožniku v **L**jubljani našla v gozdu privezanega psa, prestrašenega mladička, ki je le še tiho jokal. **B**rezvestni lastnik ga je privezal za drevo, kjer bi živalca zagotovo poginila. **H**itro sta odvezala malčka in ga v naročju odnesla k dedku **J**anezu.

Njun dedek pravzaprav ni dedek, ampak nono, saj je doma s **P**rimorske, vendar sedaj živi v predmestju **L**jubljane, pri **D**olgem mostu. **S**trašno rad ima živali, doma ima že psičko **T**aro, dve mucì, **P**iko in **N**iko, in še ribice v akvariju. **N**ono bo gotovo vedel, kaj storiti.

In res, ko je nono zagledal črnega puhastega psička, je začel nekaj godrnjati med zobmi o človeški hudobiji, nato pa pobožal psa po glavi in trebuščku, mu nalil vode in odhitel v shrambo po pasjo hrano. **M**ladič je pojedel vse, popil vso vodo in zaspal.

Nono, **B**laž in **A**na pa so pričeli razmišljati, kako naj bo psičku ime, saj dokler nima imena, je le pes kot toliko drugih. **N**enadoma se je nono spomnil, da je imel v mladosti psa, ki mu je bilo ime **N**ero, kar na **P**rimorskem pomeni »črni«.

Pogledal je svoja vnuka, oba sta prikimala in vsi trije so se zasmeli, ko so zagledali mladička, ki je ob besedi **N**ero dvignil sprednjo tačko, kar je najverjetneje pomenilo, da se z imenom strinja.

2. Odgovori na vprašanja. Odgovore napiši v zvezek v celih povedih.

1. Kdo je našel psička?
2. Kje sta otroka našla pasjega mladička?
3. Kam in komu sta ga odnesla?
4. Kakšno ime je dobil psiček?
5. Kaj pomeni ime »Nero«?
6. Poskusi razložiti, zakaj je nono nekaj godrnjal o človeški hudobiji.

3. Nekatere besede v besedilu so napisane z veliko začetnico. Povejmo zakaj.

Blaž in **A**na

ime fanta in deklice

na **R**ožniku

ime kraja

Brezvestni lastnik ga ...

začetek stavka

psičko **T**aro

ime živali

Zapomni si!

Vsak **začetek nove povedi** napišemo z veliko začetnico.

Včeraj sem bil na nogometni tekmi.

Rad imam sladoled s smetano.

Imena in priimke ljudi pišemo z veliko začetno črko. Npr.: **T**ina **M**aze, **P**eter **M**ankoč, **A**ljaž **P**egan, **L**uka **Š**pik.

Z veliko začetnico pišemo tudi **imena živali**.
Npr.: pes **R**uno, muca **P**ika, konj **B**lisk.

Z veliko začetnico pišemo **imena krajev**.
Npr.: na **R**ožniku, v **L**jubljani.

Reši naloge v delovnem zvezku.

Delovni zvezek

VEJICA

1. Preberi.

V šolski predstavi »Maček gre po svetu« so nastopali: Matej, Anja, Nina, Tina, Jan, Jure, Matevž in Nejc. Po predstavi so se mastili s piškoti, torticami, bonboni, indijančki in lizikami. Odžejali pa so se lahko s sokom, navadno vodo, radensko, kokto ali s čajem. Vse to so si zaslužili, saj so pridno vadili celo leto.

Zakaj, misliš, imamo vejice?

- a) Da je besedilo lepše.
- b) Da nam kažejo, kje moramo narediti premor med besedami v povedi.
- c) Da gredo otrokom na živce.

Kje v povedi stoji vejica?

Vejica v povedi stoji med besedami. Vejice nam kažejo premor/odmor pri branju besedila. Besedilo lahko s pomočjo vejic preberemo pravilno.

Zapomni si!

KDAJ NAPIŠEM VEJICO?

VEJICA V POVEDI

1. Primerjaj obe povedi.

Ali se je zaradi vejice pomen povedi spremenil?

Če upoštevaš vejico, ta lahko spremeni pomen povedi.

VEJICA PRI NAŠTEVANJU

1. Poskusi povedati v eni sapi:

Včeraj smo nakupovali. Kupili smo: makarone, kurje perutničke, mleto meso, jogurt, kruh, paradižnik, papriko, pralni prašek, malinov sirup in hrano za hrčka.

Si lahko prebral brez premora? Zakaj ne?

Kadar nekaj naštevamo, v zapisu nikoli ne sme manjkati vejica.

Zapomni si!

Reši naloge v delovnem zvezku.

6. ČEZ NOGOMET GA NI

POVEDI, KONČNA LOČILA

1. Preberi besedilo. Premisli, ali se je tebi zgodilo kaj podobnega.

Matej se je vrnil z razburljive nogometne tekme.

Ampak, kakšen!

Bil je ves blaten, umazan od glave do peta, iz nosu mu je tekla kri.

Mama se je zgrozila: »Kaj se ti je zgodilo, Matej?«

»Ja, zmagali smo!«

1. Koliko povedi si preštel v besedilu?
2. Katera končna ločila najdeš v besedilu?
3. Kako si prebral povedi glede na končna ločila?

Poved nam nekaj sporoči, nam nekaj pove. Konča se s **končnim ločilom**. Poznamo tri končna ločila: **piko**, **vprašaj** in **klicaj**.

Zapomni si!

LISJAK LISAR

PRIPOVEDNE POVEDI

1. Preberi in odgovori na vprašanja.

Lisjak Lisar je prišel kot majhna sirota v zatočišče za divje živali. Oskrbnik ga je hranil s pomočjo stekleničke. Lisice navadno odidejo iz zatočišča, ko odrastejo. Lisar pa je drugačen.

Zelo je navezan na živali in ljudi okrog sebe. Nobeni živali ne stori nič žalega. Rad se igra z ljudmi, srnami, mačkami, zajčki in piščančki.

1. Kaj misliš, kakšne povedi so to?
 - a) Povedi, ki nekaj ukazujejo.
 - b) Povedi, ki nekaj pripovedujejo.
 - c) Povedi, ki nekaj sprašujejo.

2. Katero ločilo je na koncu povedi?

Kadar v povedih o nečem pripovedujemo, takim povedim pravimo **PRIPOVEDNE POVEDI**. Na koncu napišemo **piko (.)**.

Zapomni si!

POHOD NA BLEGOŠ

VPRAŠALNE POVEDI

1. Preberi.

Nina: Ali je res, kar slišim?

Blažka: Res, jutri bomo šli na Blegoš.

Nina: Kdaj pa odrinemo?

Blažka: Odhod je ob 6. uri zjutraj.

Nina: Kako se moramo obleči?

Razmisli in povej.

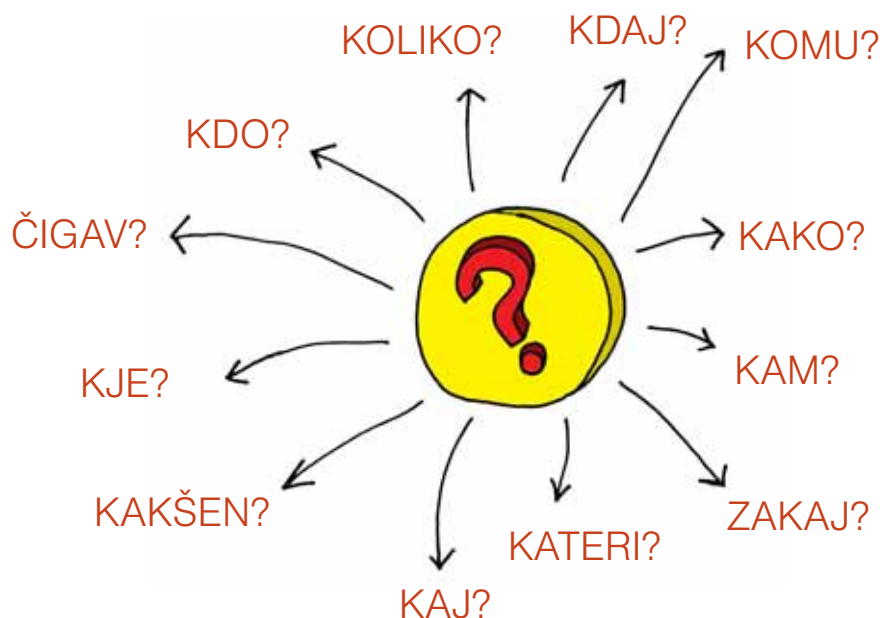
1. Kako poimenujemo povedi, ki so v pogovoru označene z **oranžno** barvo?
2. Katero ločilo stoji na koncu takih povedi?
3. Kako pa poimenujemo povedi, ki so označene z **zeleno** barvo?
4. Katero ločilo mora stati na koncu takih povedi?
5. Kako je slišati, kadar kaj vprašaš? Greš z glasom navzdol ali navzgor?

Povedi, s katerimi sprašujemo, imenujemo **VPRAŠALNE POVEDI**. Na koncu napišemo **vprašaj (?)**.

Zapomni si!

Nina v pogovoru sprašuje Blažko. Povedi začne z **VPRAŠALNICAMI**: **ALI, KDAJ, KAKO**. Poleg teh poznamo tudi druge vprašalnice.

Besede, napisane z **rdečo barvo**, so **VPRAŠALNICE**.
Z njimi sprašujemo.

Vprašalno poved pa lahko začnemo tudi brez vprašalnice:

- Si že pospravil sobo?
- Boš potem pomil posodo?
- Si želiš novo žogo?

Zanimivost!

AU!!!

VZKLIČNE POVEDI

1. Glasno beri. Dobro poglej končno ločilo.

1. Kako si prebral povedi?
2. Kaj je izražal tvoj glas?
3. Katero ločilo je napisano na koncu teh povedi?

Kadar smo jezni, vznemirjeni ali srečni, govorimo navadno zelo glasno. In če želimo to zapisati, napišemo na koncu povedi **klicaj (!)**. Take povedi imenujemo **VZKLIČNE POVEDI**.

Zapomni si!

2. Oglej si znake. Kaj pomenijo?

Tudi v povedih, ki nekaj **prepovedujejo** ali nas na kaj **opozarjajo**, na koncu napišemo klicaj.

Ne pozabi! Poznamo tri končna ločila: **piko**, **vprašaj** in **klicaj**!

Otroci se igrajo v peskovniku.

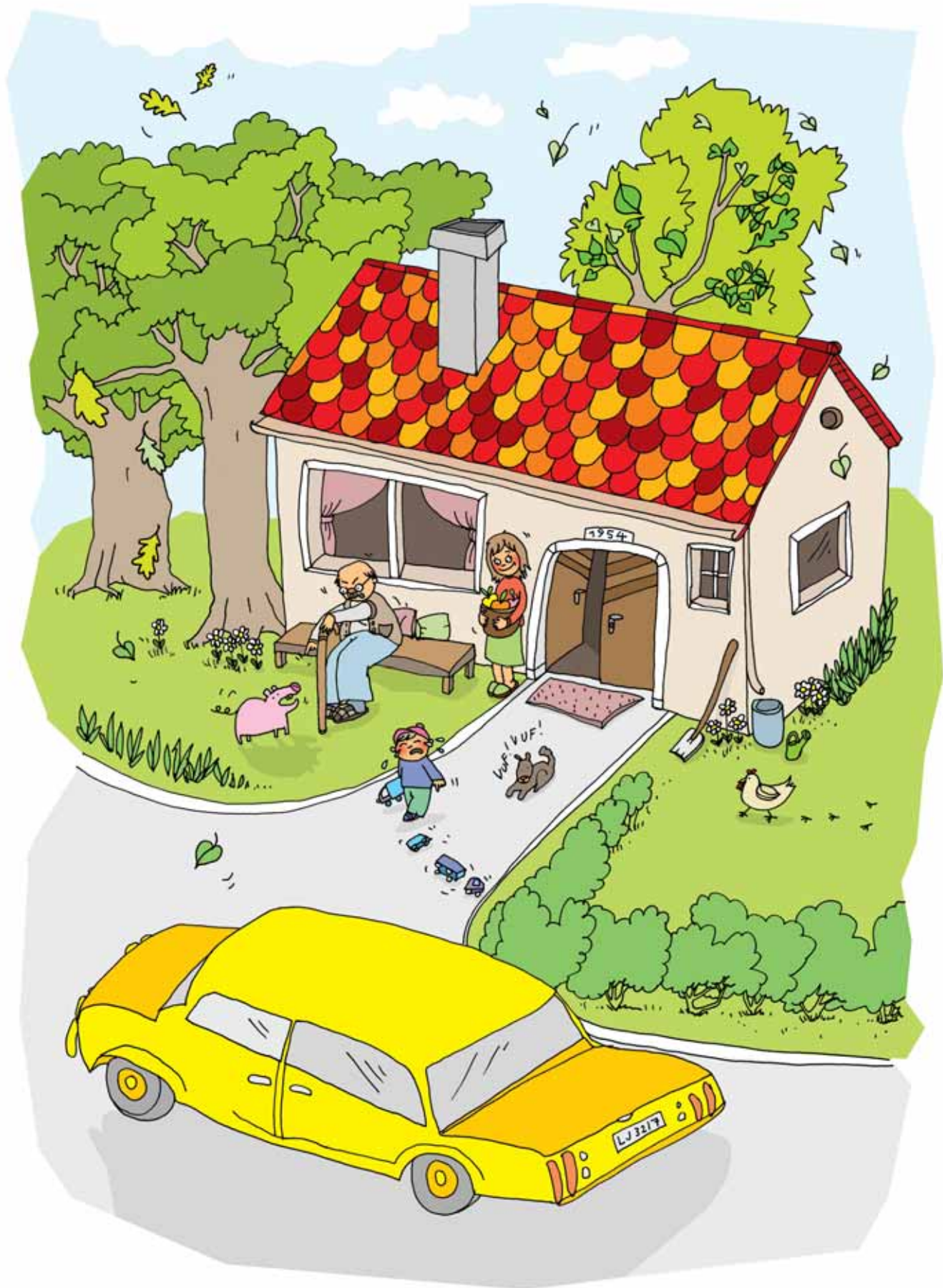
Ali si bil danes na koga jezen?

Prosim, ne dražite psa!

NA OBISKU PRI DEDKU

1. Dobro si oglej sliko. Pripoveduj o tem, kar vidiš.

1. Koliko oseb si naštel?
2. Koliko živali je na sliki?
3. Katere rastline in drevesa rastejo ob dedkovi hiši?
4. Katere predmete si opazil?

Sedaj se ozri po razredu.

1. Preštej vse osebe v njem. Povej njihova imena.
2. Ali imate v razredu kakšno žival?
3. Bi imel rad kakšno žival v razredu? Katero?
4. Imate na okenskih policah kakšne lončnice? Če jih imate, povej, katere.
5. Za konec pa naštej deset predmetov v razredu.

Poskusi napisati v zvezek odgovore na zgornja vprašanja, le da boš tokrat to naredil doma in ne v razredu.

HIŠA

Sara si želi imeti hišo. Narisala je svojo sanjsko hišo in odnesla risbo arhitektu. Poglej, kaj je narisala.

1. Opiši, kaj vidiš na sliki. Zamisli si, kakšna naj bi bila tvoja sanjska hiša. Opiši jo. Odgovori na vprašanja.

Kakšna naj bi bila tvoja sanjska soba?

Katere barve bi izbral za sobo?

Katere plakate oziroma slike bi rad imel na stenah?

Bi delil sobo z bratom ali sestro?

Kaj pa s kužkom, muco, ribicami? Bi z njimi delil svojo sobo?

Kdo bi pospravljajal sobo?

2. Odgovori na vprašanja v delovnem zvezku.

BIL SEM MAJHEN – BOM VELIK

ČASOVNE OBLIKE

1. Preberi.

Nekoč sem bil majhen. **Bil sem** menda kar priden dojenček. Ampak enkrat **sem** skoraj **padel** s povijalne mize, ker se **nisem pustil** obleči, saj mi je bilo všeč brcati z golimi nogami.

Ko **sem bil** star že kakih pet let, **sem znal** cel kup pesmic na pamet in **sem** z njimi **moril** vse v družini. Če me **niso hoteli poslušati**, **sem se** pa (tako pravijo) **drl**, kot bi me iz kože devali.

Danes sem seveda že skoraj odrasel, **hodim** v peti razred, **znam** brati, **pišem** pa bolj slabo. Učiteljica mi vsak dan **pove**, da **pišem** kot kura, kot da bi kure res znale pisati. **Imam** pa strašno rad nogomet.

Sem kar dober vratar našega moštva. **Branim** res dobro, mnogo bolje kot ta trenutek **rešujem** račune množenja.

Aja, ko **bom** odrasel, **bom** gasilec. **Jutri** in **pojutrišnjem** grem gledat gasilsko vajo, ki jo **bodo pripravili** naši gasilci. Naslednje leto **se bom vpisal** med mlade gasilce. Tako je to.

2. Odgovori na vprašanja.

1. Kakšen je bil Igor – dojenček?
2. Kaj je že znal, ko je imel pet let?
3. Kaj pomeni, da se je »drl, kot bi ga devali iz kože«?

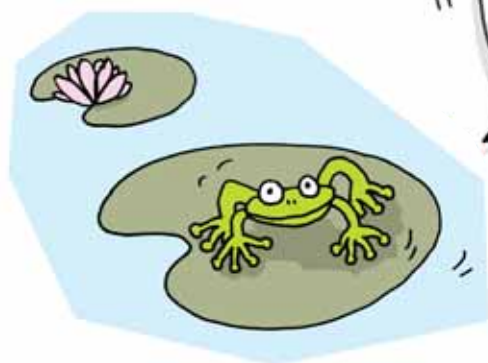

1. Koliko je Igor star danes?
2. V kateri razred hodi?
3. Kaj pomeni »pisati kot kura«?
4. Ali ima rad matematiko?
5. Kateri šport ima najraje?

1. Kaj bo Igor, ko bo velik?
2. Kam bo šel pojutrišnjem?
3. Kam se bo vpisal naslednje leto?

3. Mala žabica je v žabji šoli takole razložila, kaj vse je počela. Ali je vse povedala prav? Preberi.

Včeraj bom delala prevale
v vodi.

Danes skačem z lista na list.

Jutri sem igrala vodni
nogomet.

Je žabica pravilno oblikovala povedi?

Je upoštevala dejstvo, da **je** nekaj **počela** VČERAJ,
nekaj **počne** DANES in da **bo** nekaj **počela** JUTRI?

S čebelico Miri pomagajta žabici popraviti napake.

- Nekaj **je bilo** VČERAJ, PRED ENIM TEDNOM, PRED DVEMA LETOMA.
- Nekaj **je** SEDAJ, DANES.
- Nekaj **bo** ČEZ ENO URO, JUTRI, ČEZ DVA DNI, ČEZ TRI MESECE.

KAJ POČNETA MAJA IN NEJKA?

GLAGOLSKE OBLIKE

1. Preberi besedilo.

Maja in Nejka se preoblačita v garderobi.

Mama ju priganja: »Kaj počneta? Pohitita!«

Maja pravi: »**Sezuvam** si čevlje.«

Nejka: »**Pospravljam** pullover.«

Mama doma očetu razlaga: »Ne morem verjeti! Kako **sta bili počasni**.

Ob 8. uri **si je** Maja **sezuvala** čevlje, Nejka pa **pospravljala** pullover.

Pouk **se je** pa že **začel**!«

»**Jutri se bomo peljali** z vlakom,« je hitela Maja razlagati mami, ko je prišla iz šole. »Mi pa **bomo naslednji petek kuhali** špagete z omako,« je ponosno rekla Nejka.

»Mami, kaj pa **bosta počela** vidva z očkom **po kosilu**?« jeanimalo Majo.

»Saj veš kaj – **pila bova** kavo in **se pogovarjala**,« je zadovoljno rekla mama.

8.

SPOROČAM TI

VSE NAJBOLJŠE!

VOŠČILO

1. Odgovori.

1. Zakaj je oče zaželel Tinki, da bi se dobro razumela s sošolci? Ali je to pomembno? Zakaj?
2. Ali so pomembne tudi dobre ocene? Utemelji.
3. Kaj meniš, je mislil bratec z besedama VSE NAJBOLJŠE?
4. Kakšno pa je tvoje voščilo za rojstni dan bratu, sestrici, sošolki, prijatelju, staršem?
5. Ob katerih priložnostih nekomu voščimo?
6. Ali kdaj sam izdeláš voščilnico? Ali so ti bolj všeč tiste, ki jih lahko kupiš?

2. Katere podatke potrebuješ, če želiš nekomu poslati voščilo?

1. Poznati moraš ime in priimek osebe/naslovnika.
2. Vedeti moraš natančen naslov, tudi poštno številko kraja.
3. Navadno napišemo še datum.
4. Kar boš napisal, napiši lepo in od srca.

VOŠČILO je besedilo, v katerem ob rojstnih dnevih in praznikih prijateljem, sorodnikom, sošolcem, učiteljici in drugim voščimo lepe želje. Voščilo je lahko **USTNO** ali **PISNO**.

Zapomni si!

ISKRENE ČESTITKE!

ČESTITKA

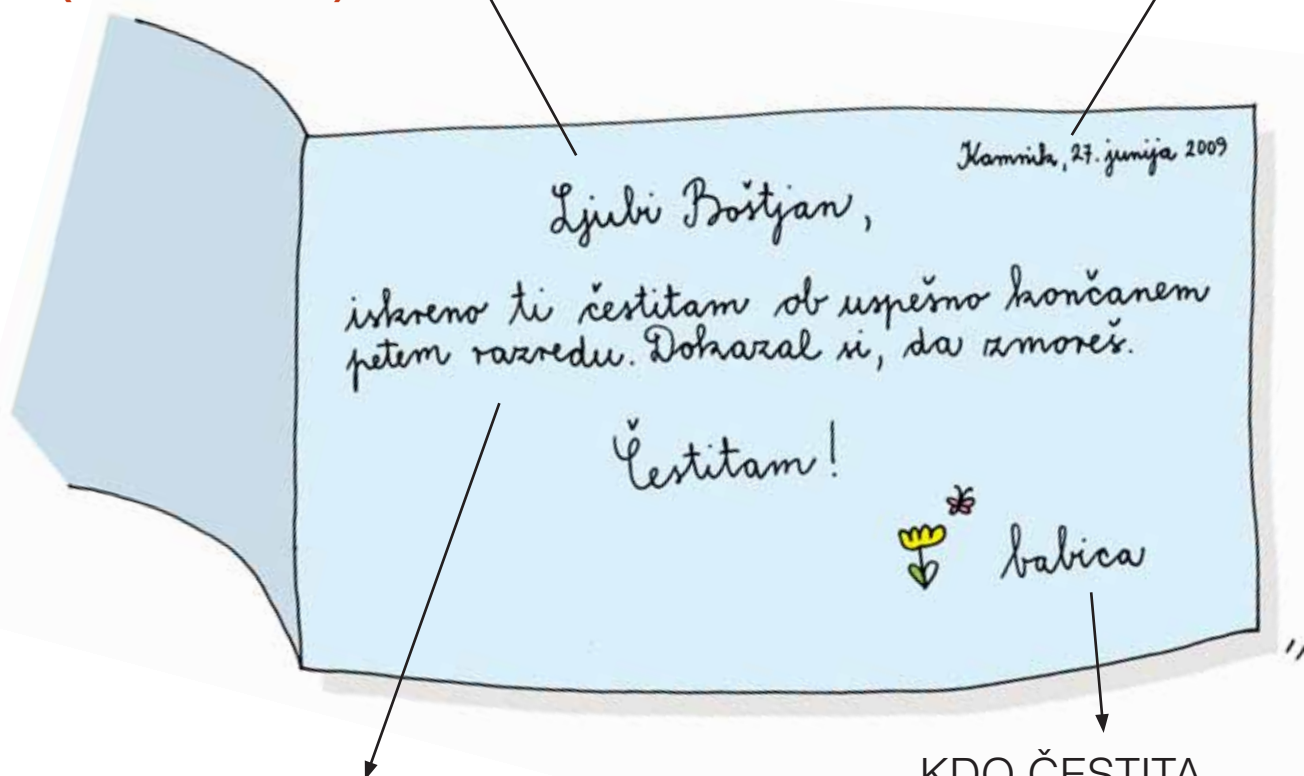

1. Preberi čestitko in odgovori na vprašanja. Odgovore zapiši v zvezek.

1. Komu je čestitala babica?
2. Zakaj mu je čestitala?
3. Kaj je Boštjan dokazal?
4. Kdo je **NASLOVNIK** čestitke?
5. Kdo je **SPOROČEVALEC**?
6. Prepiši vsebino čestitke.

KOMU JE NAMENJENA ČESTITKA
(NASLOVNIK)

KRAJ, DATUM

VSEBINA ČESTITKE

KDO ČESTITA
(SPOROČEVALEC)

7. Ob katerih priložnostih čestitaš nekomu (prijatelju, sošolcu)?
8. Kaj tebi pomeni izrečena ali napisana čestitka?
9. Kako se počutiš ob tem?
10. Si že kdaj sam izdelal čestitko? Kakšna je bila?

ČESTITKA je besedilo, ki ga izrekamo ob različnih priložnostih, na primer ob uspešnem dosežku na športnem področju, uspehu v šoli, rojstvu otroka, poroki in podobno. Čestitka je lahko ustna ali pisna.

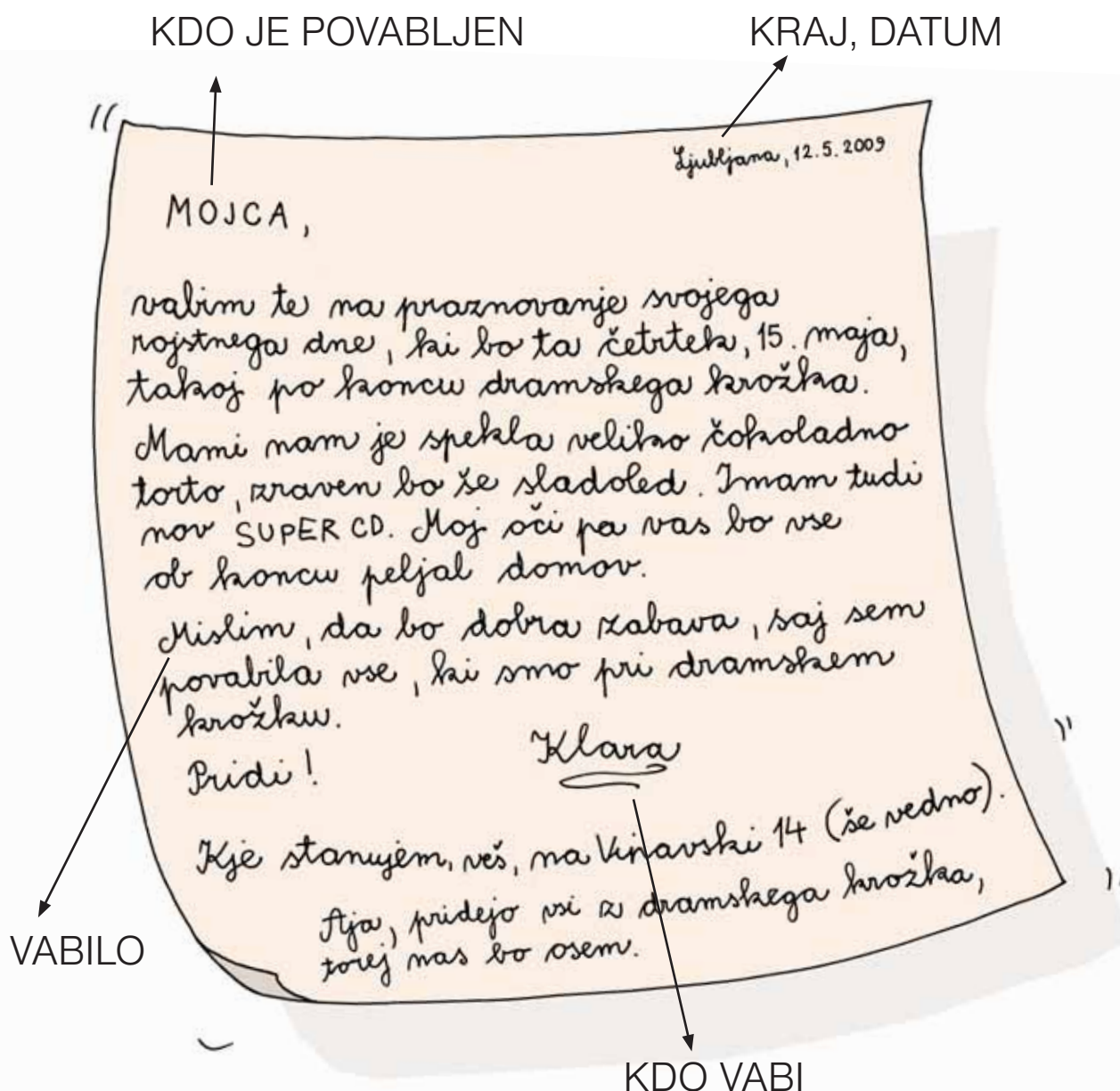

Zapomni si!

DOBRA ZABAVA

VABILO

1. Preberi spodnje vabilo, ki ga je dobila Mojca.

Zapomni si!

VABILO je besedilo, v katerem vabimo prijatelje, sošolce ali sorodnike, da se udeležijo zabave ali kake druge prireditve.

Vabilo je lahko ustno, največkrat pa uporabimo pisno vabilo. Napisano vabilo vložimo v ovojnico, nanjo napišemo naslov in prilepimo poštno znamko. Vabilo pošljemo vabljeni osebi.

Si že kdaj bral, pisal ali dobil vabilo?

MAMIN SLADOLED

REKLAMA

Dvojčka Maj in Maja sta dobila domačo nalogo. Morala bi napisati in narisati reklamno sporočilo. Mučila sta se in premišljevala tako dolgo, da sta oba postala lačna in žejna hkrati.

»Oh,« je zastokal Maj, »nujno moram pojesti malo maminega čokoladnega ali pa limoninega sladoleda s smetano!« Maja se je strinjala z njim in takoj sta si naložila polno skledico mrzle dobrote. Maj je kar naprej cmokal in govoril: »Boljšega sladoleda pa še ne! Mamin je res najboljši!«

»Reklama!!!« je zavpila Maja. »Pa jo imava!« Nato sta reklamo narisala in pripisala besedilo takole:

1. Odgovori.

1. Kje vse lahko vidiš ali slišiš reklame?
2. Ali te slika reklame pritegne bolj kot besedilo?
3. V kaj nas želijo prepričati reklame?

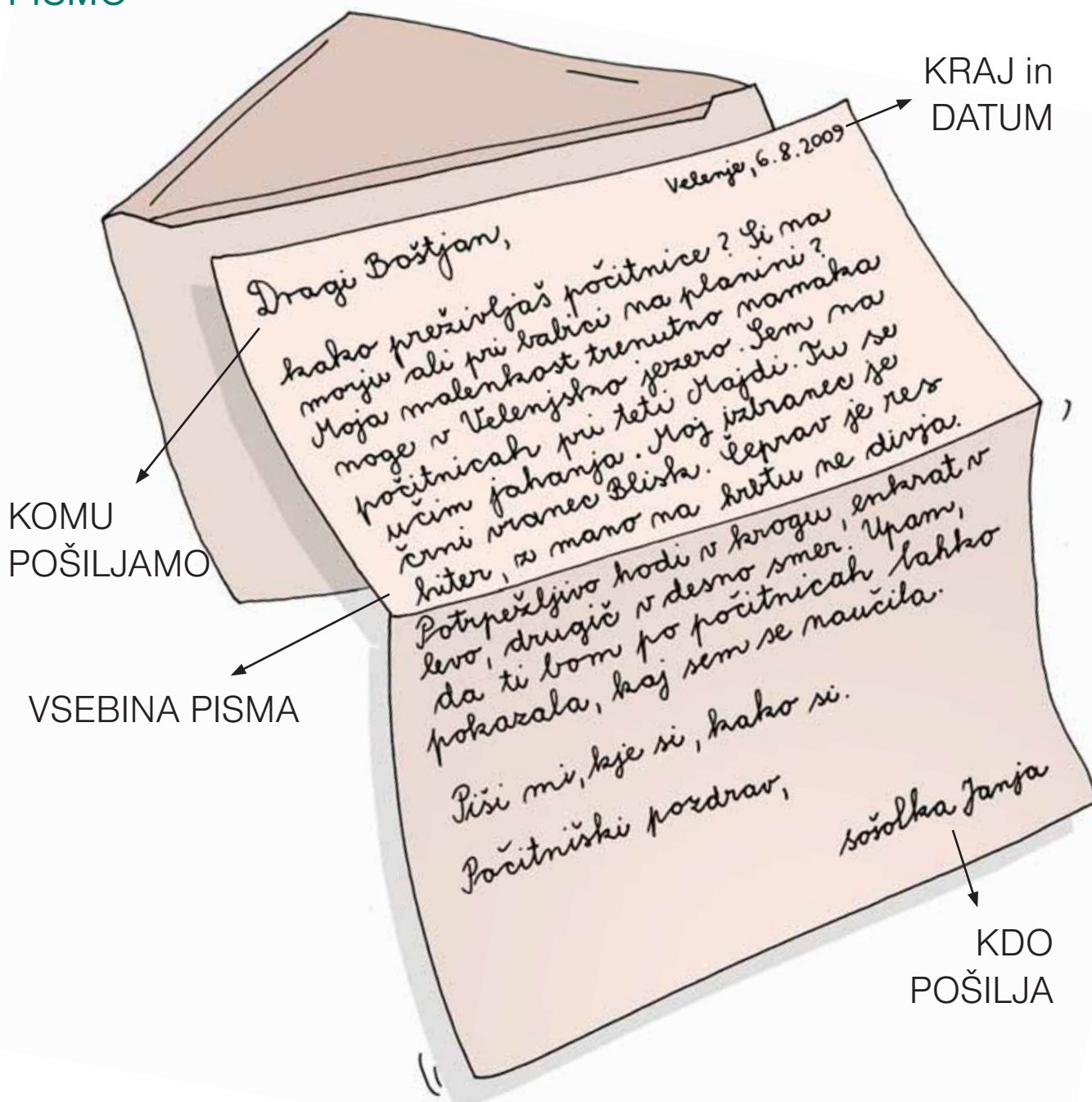

Zapomni si!

REKLAMA je besedilo, ki kupcu ponuja raznovrstne izdelke (živila, obleke, pohištvo, avtomobile). Reklame ponujajo včasih tudi izdelke, ki so cenejši (v akciji), da prepričajo kupca za nakup.

PIŠI MI!

PISMO

1. Preberi pismo in odgovori. Odgovore zapiši v zvezek.

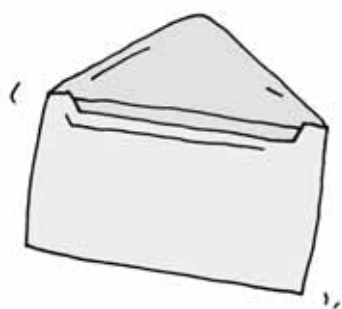
1. Komu piše Janja? Kdo je **NASLOVNIK** in kdo **SPOROČEVALEC**?
2. Kaj sprašuje Boštjana?

3. Kje je Janja, ko piše pismo?
4. Kaj dela Janja pri teti Majdi?
5. Ali Janja želi, da ji Boštjan odpiše?

Zapomni si!

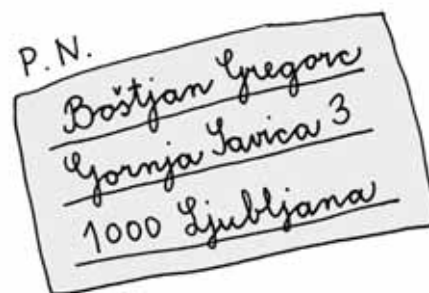
Napisati **PISMO** je nekaj posebnega, osebnega. Napisano je na roko in ostane kot trajen spomin, vse dokler ne zbledi pisava. Pismo pošljemo po pošti. Na kuverto nalepimo znamko in napišemo naslov.

+

+

2. Pogovori se s sošolci in učiteljico o pisanju pisem.

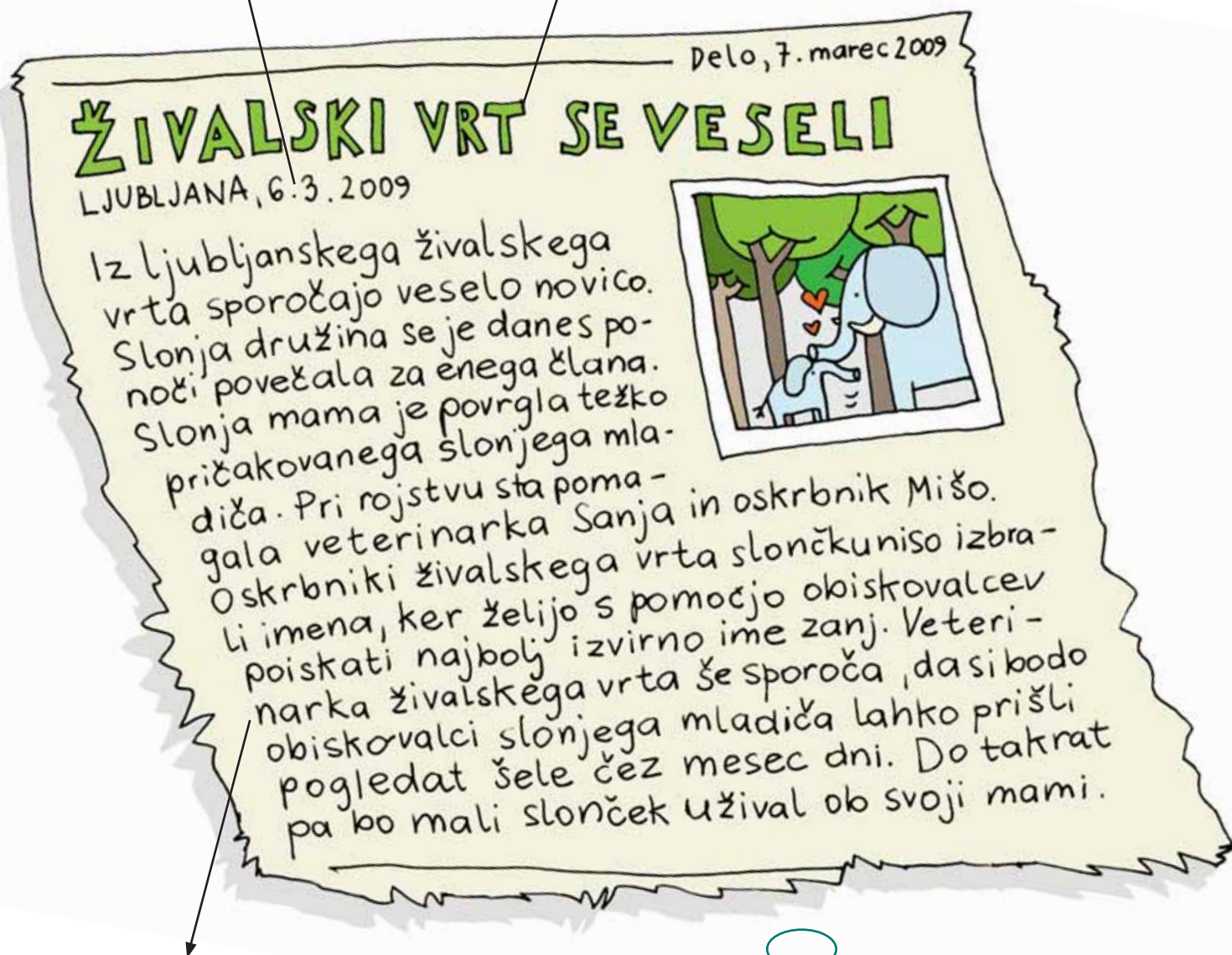
1. Ali pišeš pisma? Če jih, komu jih pišeš?
2. Če še nisi nikomur pisal, razmisli, kaj bi v pismu napisal prijatelju, staršem, sošolcu, sošolki.
3. Si že kdaj dobil pismo?
4. Kdo ti je pisal in zakaj, če ni skrivnost?
5. Kdo sme odpreti pismo?
6. Danes skoraj nihče več ne piše pisem. Kaj misliš, zakaj?
7. Kaj je zamenjalo pisanje pisem?

EJ STRIC, JE KAJ NOVIC?

NOVICA

KRAJ in DATUM

NASLOV

NOVICA

1. Odgovori na vprašanja. Odgovore zapiši v zvezek. Slončka lahko tudi narišeš.

1. **O čem** govori besedilo? **Kaj** se je zgodilo?
2. **Kje** in **kdaj** se je rodil slonji mladič?
3. **Kdo** je pomagal pri rojstvu malega slončka?
4. **Zakaj** ga sedaj še ne moreš obiskati?
5. **Kakšno** ime bi ti dal slončku?
6. **Kje** je bila novica objavljena?
7. Ali je **naslov** pomemben za novico? Zakaj?

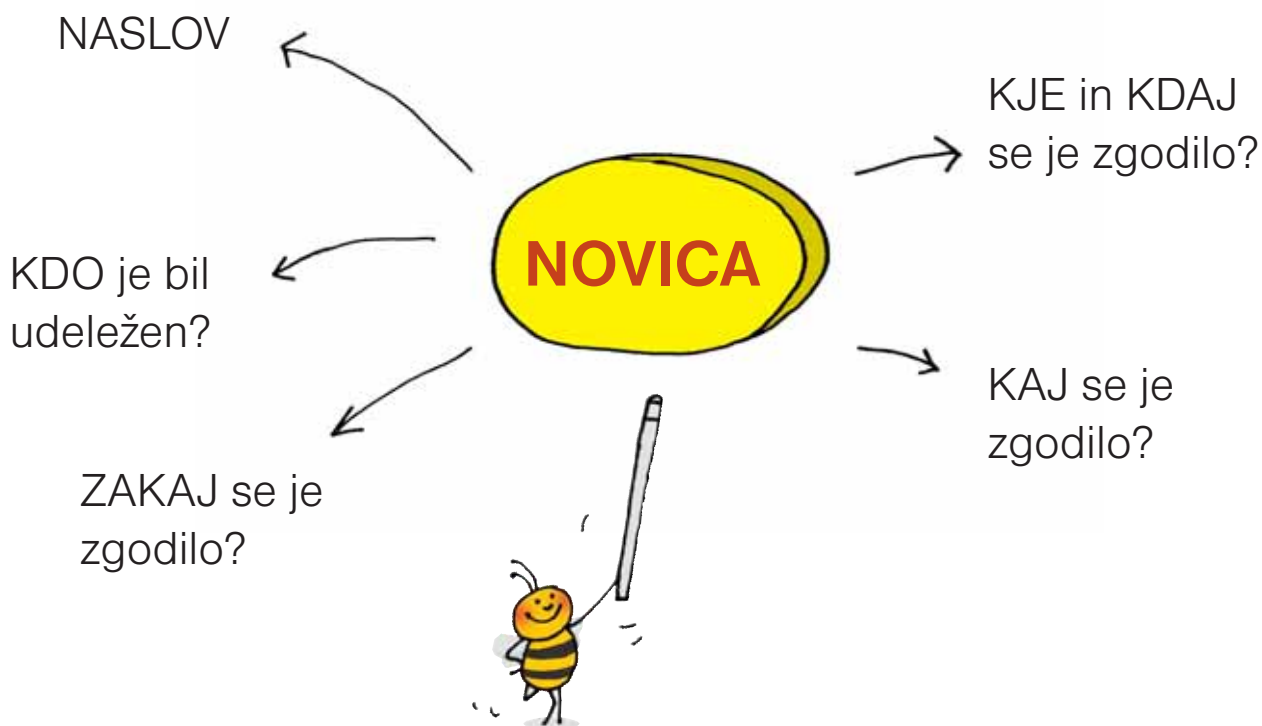

Zapomni si!

Krajše besedilo, ki nam pove nekaj novega, imenujemo **NOVICA**. Zaradi svoje vsebine (ta je lahko vesela, zanimiva, žalostna, pretresljiva) pritegne bralca k branju. Poznamo tudi radijske in televizijske novice.

Če želiš napisati novico, moraš imeti naslednje podatke.

PRIDNI GAŠPER

PRIZNANJE

1. Preberi.

Šolsko leto se bliža koncu in najbolj prizadevni in uspešni bodo dobili priznanja za svoje dosežke. To so lahko opravljena bralna značka, športni dosežek ali dosežki na različnih tekmovanjih.

Petošolec Gašper je ves na trnih. Letos je zmagal na matematičnem tekmovanju in bil drugi na šahovskem turnirju, kjer so sodelovale vse šole v Sloveniji. Čeprav ve, da bo dobil priznanje, in je vesel tega, ga je vseeno malo strah. Dobiti priznanje pač ni kar tako.

V šolski telovadnici se počasi zbirajo učenci od petega do devetega razreda. Kmalu pridejo tudi učitelji, ravnateljica in starši. Šolski orkester zaigra nekaj pesmi, nato se začne. Ravnateljica pokliče prvo ime, pa drugo, tretje ...

Končno Gašper zasliši svoje ime. Tako hitro vstane, da skoraj prevrne stol, nato pa resno in počasi stopi do odra, kjer mu ravnateljica izroči obe priznanji. Ko stopa z odra, mu vsi burno ploskajo, najbolj seveda Gašperjeva mama in oče.

2. Oglej si Gašperjevo priznanje in odgovori na vprašanja. Odgovore zapiši v zvezek.

1. Zakaj lahko nekdo dobi priznanje?
2. Si ti že kdaj dobil kakšno priznanje v šoli? Kaj pa doma?
3. Kako si se ob tem počutil?

PRIZNANJE

$$\frac{a}{b} + \frac{c}{d} = ad + bc$$

$$1 \times 0 = 0$$

za doseženo prvo mesto na
matematičnem tekmovanju dobi

GAŠPER NOVAK

Ravnatelj:
Kašel Milan

Razrednik:
Burnik Anže

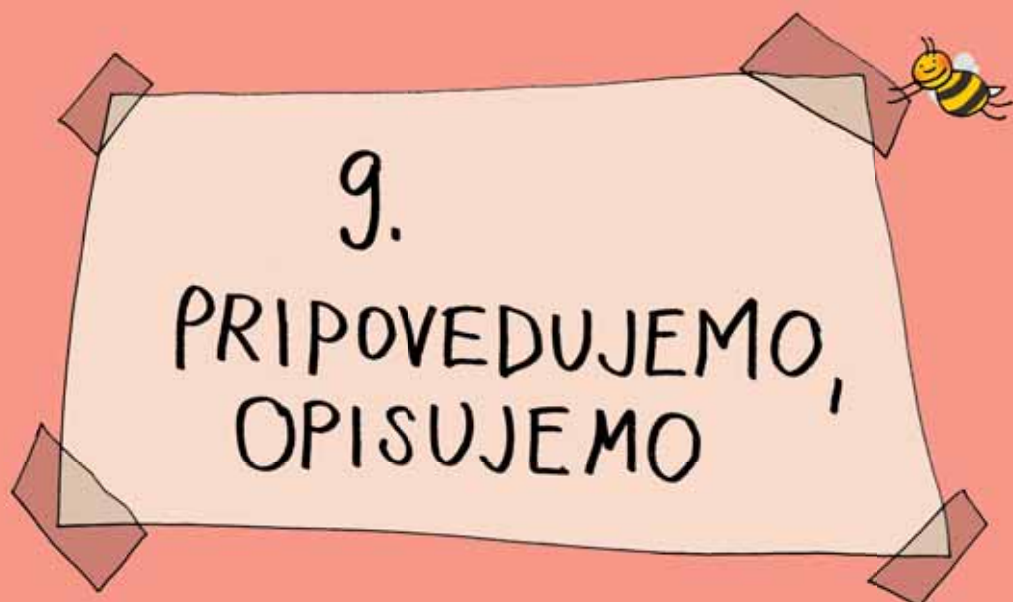

Kamnik, 24. 6. 2008

3. Najlepša pa so priznanja, ki jih dobimo od tistih ljudi, ki jih imamo radi. Oglej si sliko. Pogovori se z učiteljico, kaj slika prikazuje.

Zapomni si!

Kadar učenci, in ne samo učenci, dosegajo pomembne uspehe, jih je potrebno zanje nagraditi. Nagrada se podeli v obliki **PRIZNANJA**. To je besedilo, v katerem povemo, **komu** se podarja priznanje, **kdo** ga podarja ter **zakaj**. V šoli priznanja navadno podeli ravnatelj ali ravnateljica.

9.

PRIPOVEDUJEMO,
OPISUJEMO

DAN ODPRTIH VRAT

OBNOVA BESEDILA

V Sloveniji imajo vse osnovne šole en dan v letu, ki se imenuje »dan odprtih vrat.« Na ta dan so v šolo vabljeni vsi starši in otroci, ki se bodo vpisali v prvi razred. Skupaj si ogledajo šolo, spoznajo učitelje in izvejo, kako poteka učenje na določeni šoli.

1. Preberi, kako je Teja opisala dan odprtih vrat, in odgovori na vprašanja.

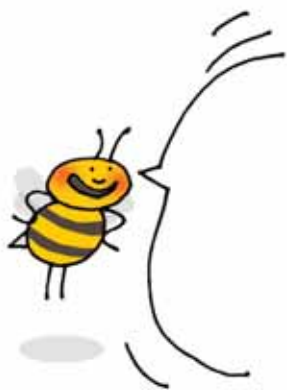
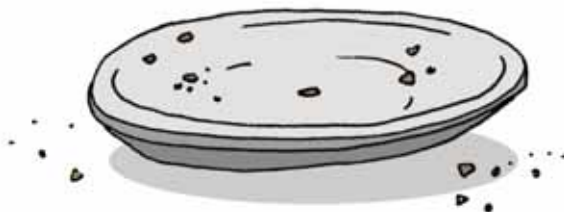
Včeraj smo imeli na naši šoli »dan odprtih vrat«. Mnogo staršev in otrok si je prišlo ogledat našo novo telovadnico, hoteli pa so tudi izvedeti, kako poteka delo na naši šoli.

Učenci in učitelji smo pripravili kratko igrico z naslovom »Nina noče spati«. Nino je igrala Maja, mamico je igrala devetošolka Tamara, dedek je bil učitelj biologije, babica je bila kar naša kuharica, mucka Lumpija pa je igral moj sošolec Blaž. Po končani igrici je gospod ravnatelj pozdravil vse goste, še posebej ministra za šolstvo in župana našega kraja. Nato so si vsi ogledali šolo, predvsem novo telovadnico.

Mi, igralci, smo se začeli odpravljati domov, ko nas je ustavila naša kuharica Ančka s polnim krožnikom čokoladnih piškotov, pa takih z marmelado in orehi. Prinesla nam je še vrč čaja z limono in rekla, da smo vsi tako dobro igrali, da si to tudi zaslužimo.

Zaslužili že, ampak nas je vse močno bolel trebuh skoraj cel teden. Seveda, saj nismo pustili na krožniku niti ene same mrvice.

1. O čem govori besedilo?
2. Preberi besedilo še enkrat in postavi sošolcu/sošolki vsaj tri vprašanja iz besedila.
3. Kakšen je »dan odprtih vrat« na vaši šoli?
4. Čemu služi »dan odprtih vrat«?

2. Preberi kratko OBNOVO besedila.

Ob dnevu odprtih vrat si otroci in starši ogledajo šolo in izvedo, kako poteka življenje in učenje na šoli.

Učitelji in učenci na Tejini šoli so pripravili igrico »Nina noče spati«, ki sta si jo ogledala tudi šolski minister in župan. Nato so si vsi ogledali prostore na šoli, predvsem novo telovadnico.

Tejo in njene soigralce je presenetila kuharica Ančka z velikim krožnikom slastnih piškotov. Rekla jim je, da so igrali zelo dobro in si piškote zaslužijo. Tejo je še dolgo za tem bolel trebuh.

OBNOVA je kratek povzetek nekega besedila, kjer s svojimi besedami povemo le bistvo vsebine.

Zapomni si!

Obnova besedila je sestavljena iz uvoda, jedra in zaključka.

UVOD

Čemu »dan odprtih vrat«?

JEDRO

»Dan odprtih vrat« na Tejini šoli.

ZAKLJUČEK

Kako so Teja in njeni soigralci končali »dan odprtih vrat«.

3. Preberi krajšo pravljico ali zgodbico in povej vsebino sošolcem.

Bodi pozoren na **UVOD**, **JEDRO** in **ZAKLJUČEK**.

PA SAJ NE MORE BITI RES!

PRIPOVED O DOGODKU

1. Preberi.

Tadej in njegovi sošolci so obiskali šolo, kjer živijo in se učijo otroci, ki so malo drugačni, pa vendar enaki kot vsi njihovi vrstniki.

Doma je popoldne razlagal mami:

»Skoraj vsi sedijo na električnih vozičkih, nihče ne more hoditi, nekateri poleg tega ne morejo uporabljati rok in pišejo z glavo, koleno in še kako drugače, s pomočjo stikal.«

»Spozna sem tudi fanta, ki ne more govoriti, hoditi in uporabljati rok, a vse to opravlja po računalniku in posebnem govorniku – komunikatorju. In potem smo šli z njimi igrati hokej v telovadnico. Vsi so imeli palice privezane na vozičkih in divjali so, da je bilo joj.

Pa sem si rekel: Pa saj ne more biti res!

Pa je le res, da so bili vsi enkratni!«

2. Odgovori na vprašanja.

1. Kakšno šolo je obiskal Tadej?
2. Kako pravimo takim ljudem, otrokom?
3. Kako lahko ti otroci pišejo, računajo, govorijo?
4. Zakaj si je Tadej rekel: »Pa saj ne more biti res!«?
5. Ali bi se tudi tebi zdeli taki otroci enkratni?

Odgovore napiši v zvezek.

3. Se je tudi tebi že kdaj zgodilo res kaj neverjetnega? Pripravi govorno vajo o dogodku in jo predstavi sošolcem. Sošolci naj doma narišejo sliko, ki predstavlja dogodek, o katerem si pripovedoval.

STRIP

STRIP je sporočilo, ki je narisano in napisano na poseben način. V nasprotju s spisom ti strip ponuja že narisane osebe, živali, dogodke.

Zapomni si!

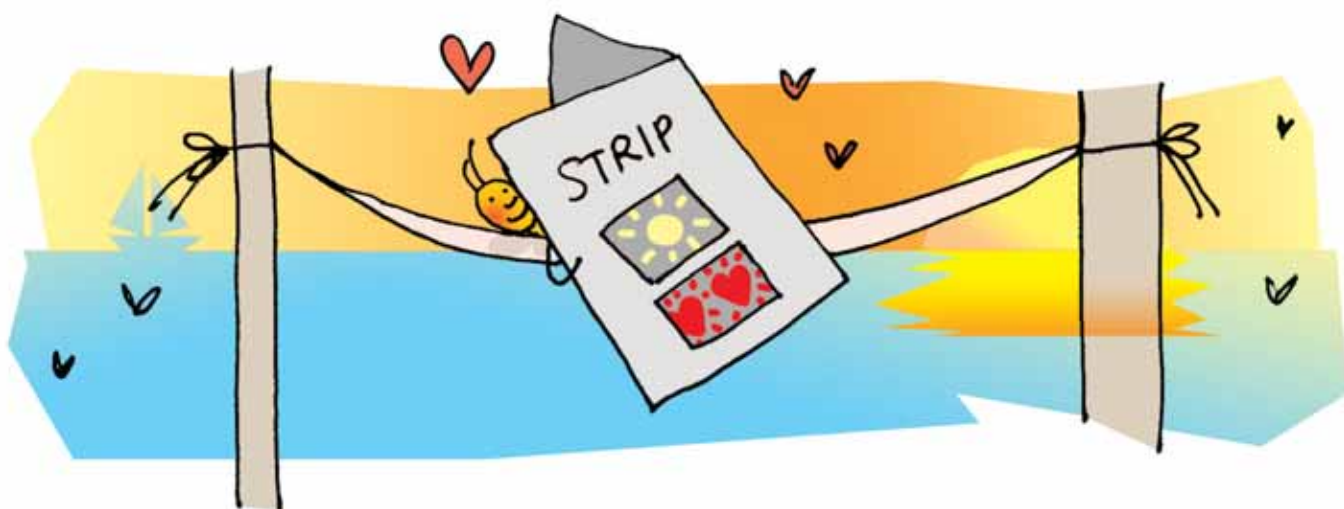
1. Oglej si strip, ki ga je narisala Ana.

Strip lahko izdeláš tudi sam. Na list papirja narišeš prizor ter osebam dodaš besedilo, ki ga govorijo.

2. Odgovori na vprašanja

1. Si kdaj bral strip? Če si, katerega?
2. Kaj ti je bilo pri stripu najbolj všeč?
3. Kje si vsebino besedila lažje predstavljaš – pri spisu ali stripu?
4. Kje so tvoje predstave bolj »tvoje«?
5. Kateri je tvoj najljubši stripovski junak?
6. Če bi lahko bil stripovski junak, kateri bi bil?
7. Katere junake poznaš iz stripa?
 - a) Sapramiško
 - b) Trdonjo
 - c) Asterixa
 - č) palčka Smuka

MAŠA

OPIS OSEBE

IME: **Maša**

STAROST: 12 let

VIŠINA: 145 cm

TEŽA: 42 kg

ZUNANJOST

GLAVA: majhna

LASJE: rdeči, kodrasti

OBRAZ: droben

OČI: zelene

NOS: okrogel

UŠESA: majhna

USTA: široka

ROKE IN NOGE: dolge, suhe

OBLAČILA: krilo, bela majica

ČEVLJI: cokle

SPLOŠNE LASTNOSTI: veliko se smeje, zelo hitro govori, je prijazna.

POSEBNOSTI: ne mara mačk, na verižici okrog vratu nosi zob svojega psa.

Osebo, ki jo že dolgo poznamo, bomo lažje opisali kot osebo, ki smo jo spoznali šele nedavno. **Zunanjost** obeh oseb bomo lahko opisali dobro, vendar pa bomo za tisto osebo, ki jo dalj časa poznamo, lahko opisali še njene **splošne lastnosti** in **posebnosti**.

1. Dobil si vse podatke o Maši. Opiši jo sedaj v povedih, a nikar ne začni vsake povedi z besedico IMA.

Začneš lahko tako:

Maša je stara 12 let, visoka je 145 cm in ima 42 kilogramov.

Njeni lasje so ...

2. Povej sošolcem podatke o osebi, ki jo vsi poznate. Če bodo podatki dobri, resnični, bodo sošolci gotovo uganili, za katero osebo gre.

3. V delovnem zvezku preberi opis dečka Grega. Odgovori na vprašanja in s pomočjo miselnega vzorca pripoveduj, kakšen je Grega.

Delovni zvezek

RJAVI MEDVED

OPIS ŽIVALI

1. Preberi opis rjavega medveda.

ZUNANJOST: Zraste od dveh do treh metrov, samice so manjše in lažje od samcev, ki lahko tehtajo preko 300 kg. Žival ima veliko glavo in na glavi kratke, zaokrožene uhlje, oči so drobne, okrogle in temne, smrček je črn, gobec širok. Rep je kratek, skrit v kožuhu, ki je rjave barve. Pozimi se obda s toplejšo zimsko dlako. Na tacah ima ostre kremplje, ki so dolgi do 10 cm.

BIVALIŠČE: Rjavi medved živi le še v globokih, redko naseljenih gozdovih, kjer se še počuti varnega. Biva v votlinah, pod podrtimi drevesi in podobno. Glede bivališča ni izbirčen.

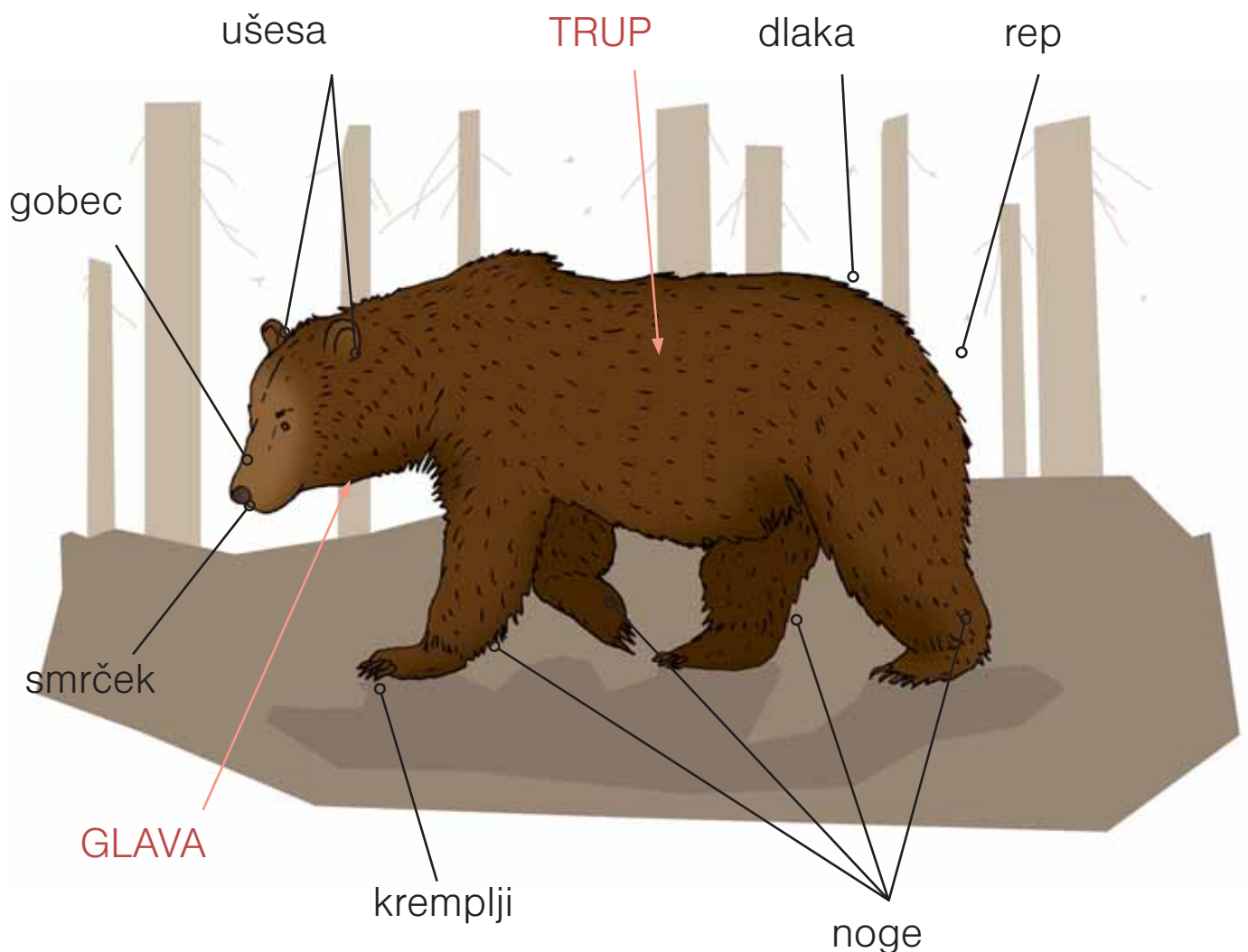

PREHRANJEVANJE: Medved je vsejed, najraje ima rastlinsko hrano in sadje, jé pa tudi meso in mrhovino. Da ima rad med, pa gotovo že veš.

RAZMNOŽEVANJE: Medvedka skoti v času od decembra do februarja največ tri mladiče, ki dolgo časa ostanejo z njo. Hranijo se z materinim mlekom in so na začetku precej nebogljeni. Ko je mati zopet breja, morajo mladički od doma. Naučiti se morajo živeti sami.

POSEBNOSTI: Rjavi medved je samotarska zver, ki se je razvila iz pasjih prednikov pred 20 milijoni let. Je največja zver na Zemlji, ki odlično teče, pleza in plava. Zimo prespi v glavnem brez hrane in odvajanja, a se vmes prebuja. V večini držav je zaščiten.

Za opis živali boš potreboval kar nekaj podatkov. Pri načrtovanju opisa si lahko pomagaš z naslednjimi točkami.

1. Vzeti si moraš čas in žival pozorno opazovati. Tako boš lahko dobro opisal njeno **zunanjost**.
2. Natančno opazuj **bivališča** domačih živali. Ta bivališča boš lahko podrobno opisal. Z bivališči gozdnih živali je malo težje. Medved bi bil verjetno jezen, če bi si ti hotel ogledati njegov brlog. Lahko pa poiščeš imena bivališč gozdnih prebivalcev in jih našteješ.
3. Pomagaj si s kakšno knjigo o živalih in izvedel boš, s čim se določena žival **prehranjuje**, in tudi, kako se **razmnožuje**.
4. Za konec poišči še kakšno **posebnost** o živali, ki jo opisuješ.

2. Opiši žival, ki jo poznaš, sošolci pa naj ugibajo, za katero žival gre. Poskusi tako:

Govorim o morski živali, ki je zelo majhna in ljubka. Ime ima po neki domači živali, ki pa je od nje veliko večja. Je zelo mirna, nenapadalna živalca ...

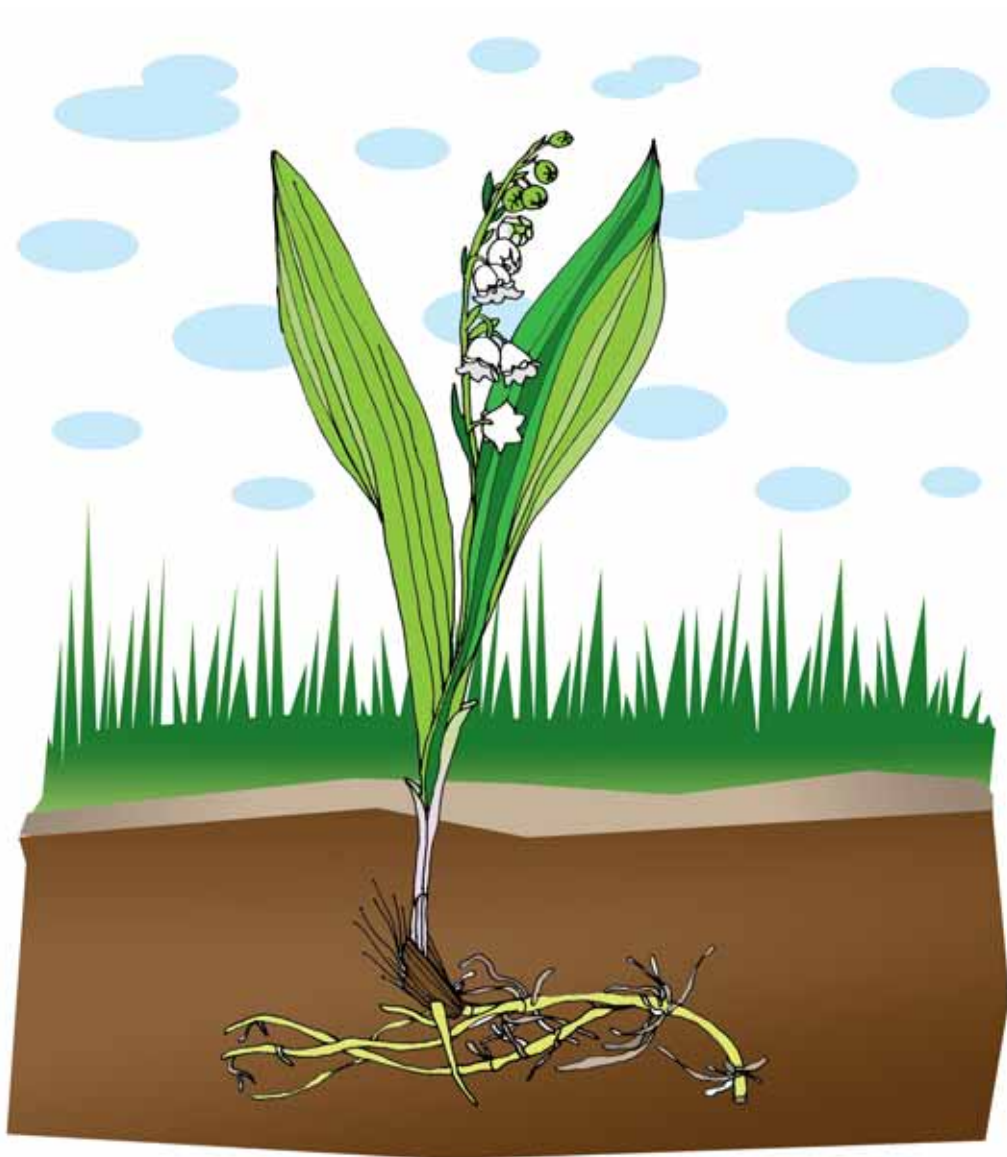
Preveri svoje znanje in v delovnem zvezku reši naloge o rjavem medvedu.

Delovni zvezek

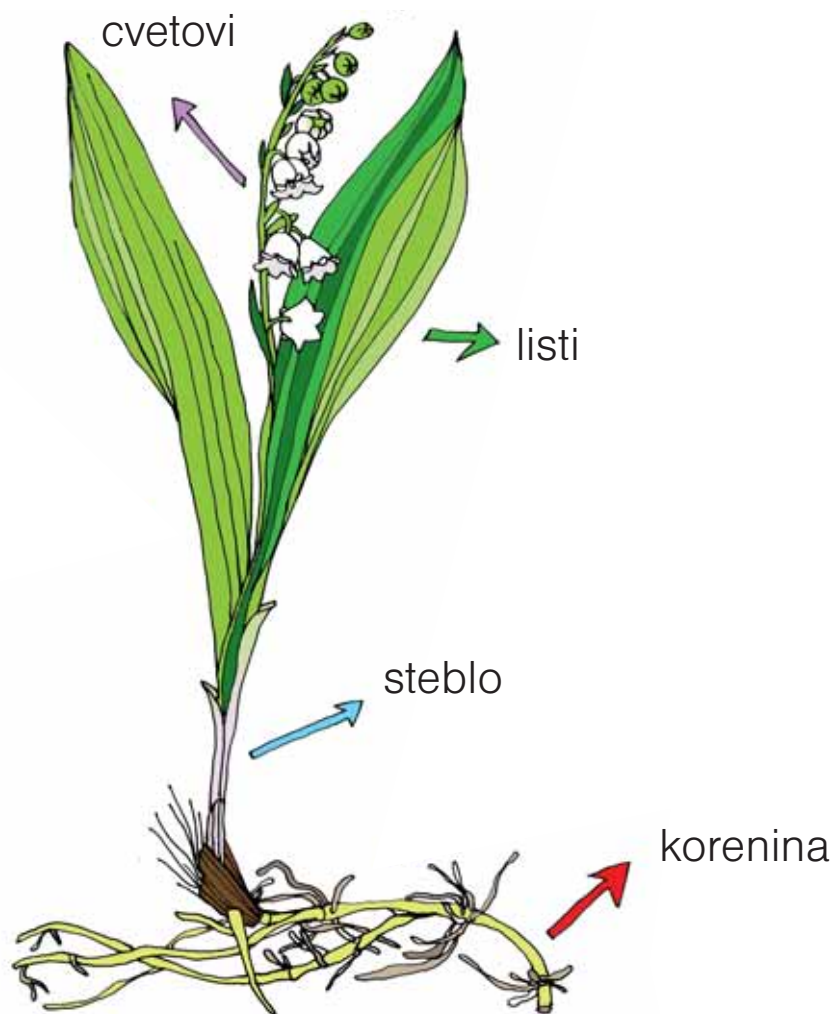
ŠMARNICA

OPIS RASTLINE

Šmarnica je dobila ime po mesecu maju, ki so mu včasih rekli šmaren. Rastlina čudovito diši, a je žal strupena. V nekaterih krajih Slovenije ji pravijo »solzice«.

Rastlina je visoka od 10 do 20 centimetrov. Ima podzemno korenino, tanko steblo in dva suličasta lista. Na vrhu so beli cvetovi zvonaste oblike. Cveti od meseca maja do junija. Šmarnica raste v listnatih in mešanih gozdovih, najdemo jo tudi v senčnih vrtovih in na skalnjakih.

1. Odgovori in odgovore napiši v zvezek.

1. Po čem je dobila šmarnica svoje ime?
2. Ali ima še kakšno drugo ime? Katero?
3. Kakšen je njen vonj?
4. Ali je šmarnica užitna rastlina?
5. Kako visoka je?
6. Kateri njen del je pod zemljo?
7. Kakšno je njeno steblo in kakšni so njeni listi?
8. Kakšne barve in oblike so njeni cvetovi?
9. Kdaj cveti?
10. Kje raste?

Zapomni si!

Pri opisovanju rastlin opišemo **dele rastline** (korenina, steblo, listi, cvet), **kje raste**, **kdaj cveti** in **za kaj je uporabna**.

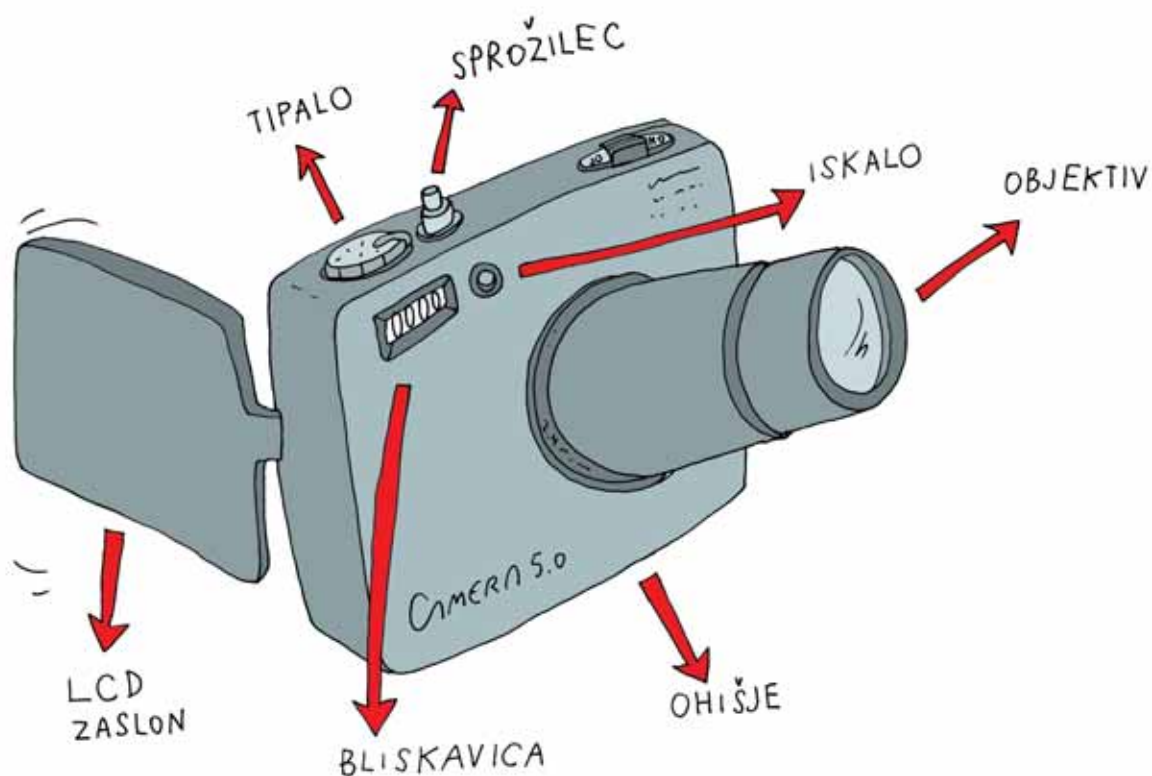
Reši naloge v delovnem zvezku.

FOTOAPARAT

OPIS PREDMETA

V Sarini sobi v omari je njen mali digitalni fotoaparat. Sara zelo rada slika sošolce in sošolke, živali, spomladanske rožice, poskusila se je tudi v fotografiranju pod vodo.

1. Poglejmo si torej digitalni fotoaparat.

Kadar želimo opisati kak predmet, ga moramo pazljivo opazovati. Našteti ali opisati moramo njegove **sestavne dele**, **snov**, iz katere je, **barve**, **velikost** in **uporabnost**.

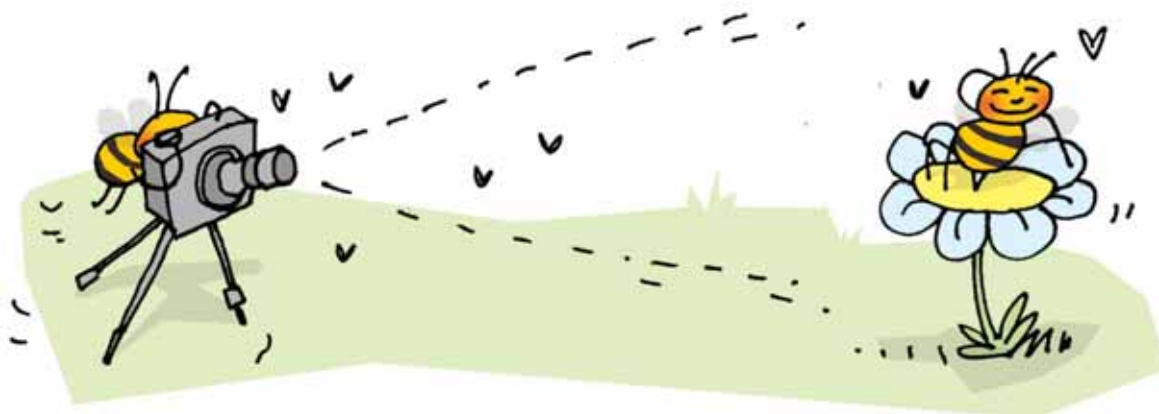
Zapomni si!

Odgovori na vprašanja v delovnem zvezku.

2. Za radovedne, bistre glave pa še nekaj!

KAKO POSTATI DOBER FOTOGRAF?

Za bistre glavice!

1. Ne smeš pozabiti vstaviti baterij.
2. Kar želiš slikati, lahko gledaš skozi iskalo ali na zaslonu LCD.
3. Če je potrebna bliskavica, to fotoaparāt sam opravi.
4. Paziti moraš na prste, da z njimi pomotoma ne pokriješ objektivā.
5. Če si našel, kar si iskal, manjka le še pritisk na sprožilec.
6. Na zaslonu LCD si lahko takoj ogledaš, kar si poslikā. Če ti kaj ni všeč, sliko preprosto zbrišeš.
7. Ko zmanjka prostora na pomnilniški kartici, napoči čas za priklop fotoaparāta na računalnik.

A o tem kdaj drugič!

No, tako! Skupaj s čebelico Miri si napolnil še en lonec znanja. Čebelica se zdaj odpravlja na zaslužene počitnice, saj je bila zelo pridna.

Kaj pa ti? Si bil tudi priden?

Učbenik

Slovenščina

5

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo